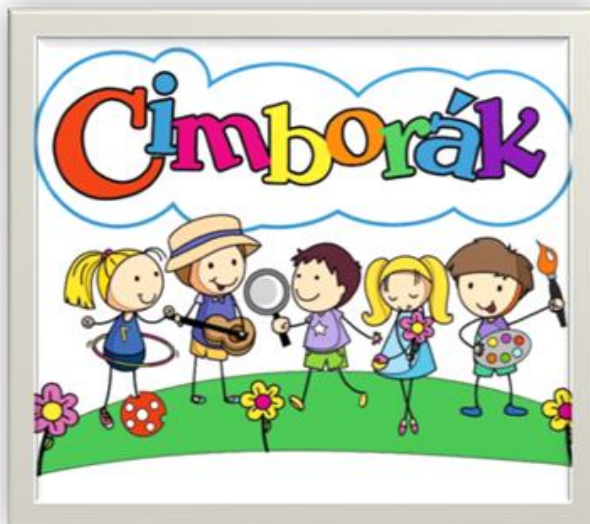

KAZINCBARCIKAI ÖSSZEVONT ÓVODÁK

3700 Kazincbarcika, Csokonai utca 1.

OM:028490

PEDAGÓGIAI KERETPROGRAMJA

2024.

TARTALOMJEGYZÉK

Jogszábiályi háttér	4
Az óvoda jellemző adatai	6
Helyzetelemzés.....	8
1. Az óvoda objektív feltételrendszere	12
1.2. A Pedagógiai Program megvalósításának eszközrendszere	15
2. A program célfejezete	18
2.1. Óvodai nevelés célja, feladata	18
3. Az óvodai nevelés általános feladatai	22
3.1 Egészséges életmód alakítása.....	23
3.2 Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	25
3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	29
4. Az óvodai élet megszervezése.....	34
5. Az óvoda kapcsolattartási rendszere	36
6. Az óvodai nevelés tevékenységrendszere	40
6.1 Játék.....	40
6.2. Műveltségi területek	43
6.2.1. Verselés, mesélés	43
6.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	46
6.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	50
6.2.4. Mozgásfejlesztés	52
6.2.5 A külső világ tevékeny megismerése	55
6.3. Munka jellegű tevékenységek	59
6.4. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	61
7. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére.....	63
7.1. Pedagógiai munka értékelése	65
8. Rendezvények, jeles napok, ünnepek.....	66
9. A pedagógiai munka egyéb színterei	69
9.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek.....	69
9.1.1. Gyermekvédelem az óvodában	69
9.1.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése	70
9.1.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése	71
9.1.4. Tehetséggondozás	72
9.2. Nemzetiséghez tartozó, gyermekek integrált, fejlesztő nevelése	77
9.3. Óvodai interkulturális nevelés.....	78
10. Nevelési időn túli szolgáltatások.....	79
11. Dokumentáció	80
Érvényességi nyilatkozat.....	81
Legitimációs záradék.....	82
Felhasznált irodalom	85
1. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS.....	91
1.1. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA.....	91

1.2.	AZ EGÉSZSÉG MEGHATÁROZÁSA.....	91
1.3.	EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS KISGYERMEKKORBAN.....	93
2.	EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK.....	93
2.1.	AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS	94
2.2.	A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS	97
2.3.	A TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉG FEJLESZTÉSE, A VISELKEDÉSI FÜGGŐSÉGEK, A SZENVEDÉLYBETEGSÉGEKHEZ VEZETŐ SZEREK FOGYASZTÁSÁNAK MEGELŐZÉSE	99
2.4.	A BÁNTALMAZÁS ÉS ERŐSZAK MEGELŐZÉSE	100
2.5.	BALESET-MEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS	103
2.6.	SZEMÉLYI HIGIÉNÉ.....	104
2.6.1.	Öltözködés.....	105
2.6.2.	Pihenés	106
2.7.	KÖRNYEZETI HIGIÉNÉ	108
3.	KAPCSOLATTARTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ELEMZÉSE.....	109
3.1.	KAPCSOLAT A SZÜLŐKKEL	109
3.1.1.	A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása	109
3.1.2.	Szülői értekezletek, egészségügyi előadások	109
3.2.	EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZAKSZOLGÁLATTAL (ORVOSSAL, VÉDŐNŐVEL)	109
4.	ELLENŐRZÉS, ERTEKELES RENDSZERE	110
5.	FELADATOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSÉRT	111

Jogszabályi háttér

- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- A Kormány 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100190.TV×hift=1
- A 2011. évi CXCV. törvény végrehajtási rendeletei:
 - 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200020.EMM
 - 229/2012. (VIII. 28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról
http://www.budapestedu.hu/data/cms150367/229_2012._VIII._28._Korm._rendeletet_a_nemzeti_koznevelesrol_szolo_torveny_vegrehajtasarol_MK_12_112.pdf
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200363.KOR
- 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK18118.pdf>
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/A_Sajatos_nevelési_igényű_gyermekek_óvodai_nevelésének_irányelve.docx
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700031.TV
- 2015. évi CCXXIII. törvény egyes szociális, gyermekvédelmi, családtámogatási tárgyú és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról
<http://mkogy.jogtar.hu/?page=show&docid=A1500223.TV>
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700277.KOR
- 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100328.KOR

- **15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről**

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300015.EMM

- Nevelőtestületi határozatok
- Kazincbarcikai Összevont Óvodák Alapító Okirata
- Fenntartói rendeletek, határozat

Az óvoda jellemző adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:

KAZINCBARCIKAI ÖSSZEVONT ÓVODÁK

OM azonosítója: 028490

Az óvoda székhelye:

3700 KAZINCBARCIKA, Csokonai Utca 1.

Az óvoda elérhetősége:

Telefonszáma: 06-48/512-542 06-48/512-543

E-mail cím: kazincbarcikaiosszevontovodak@gmail.com

Levelezési címe: 3700 Kazincbarcika, Csokonai út 1.

Az óvoda fenntartója:

Kazincbarcika Város Önkormányzata

3700 Kazincbarcika, Fő tér 4.

Tagintézmények neve, címe:

1. NEFELEJCS TAGÓVODA

Kazincbarcika, Alsóvárosi körút 44.

Telefon: 48/310-522

2. FÜZIKE TAGÓVODA

Kazincbarcika, Mátyás király út 10/A.

Telefon: 48/311-328

3. SZÁZSZORSZÉP TAGÓVODA

Kazincbarcika, Akácfa út 12.

Telefon: 48/512-326

4. MESEVÁR TAGÓVODA

Kazincbarcika, Pollack M. út 7.

Telefon: 48/310-195

5. NAPSUGÁR TAGÓVODA

Kazincbarcika, Jószerencsét út 4.

Telefon: 48/512-555

6. KEREKERDŐ TAGÓVODA

Sajóivánka, Kossuth út 26.

Telefon: 20/593-7476

7. ZÖLD TITKOK KASTÉLY TAGÓVODA

Szuhakálló, Bajcsy-Zsilinszky út 37

Telefon: 48/352-019

Az óvodai csoportok száma: 34

Helyzetelemzés

Intézményünk Kazincbarcikai Összevont Óvodák néven működik, melyhez székhely és hét tagóvoda tartozik, két tagóvodánk vidéken található.

Az itt élő családok társadalmi és gazdasági helyzetüket tekintve nagyon különböző képet mutatnak.

Az eltérő ütemű egyéni fejlődés következtében a gyermekek ismerete és készsége mennyiségi és minőségi különbséget mutat, amelyet tovább fokoz a szociokulturális környezet különbözősége és az itt élő nemzetiségi családok.

A gyermekek többsége érzelmi biztonságot nyújtó környezetből érkezik, de évről évre nő azon gyermekek száma is, akik környezeti ártalmaktól terheltek.

Lényeges hangsúlyt fektetünk a gyermekek alapvető tevékenységére a játékra, kiemelten figyelünk a **szabadjáték** szerepére. Intézményünkben a gyermekek fejlesztése folyamatos napirendbe ágyazott, párhuzamos, komplex tevékenységek szervezésében, differenciáltan valósul meg.

Városunkban már sok éves hagyománya van a környezeti nevelésre épített képességfejlesztésnek, az egészséges életmódra nevelésnek, a mozgás megszerettetésének, a művészeti nevelésnek. A népi hagyományok ápolását is több tagóvoda felvállalta. Óvodáink felkészültek a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére.

Kazincbarcika Város Önkormányzatának határozata alapján egy óvodai csoportban interkulturális nevelés folyik.

Saját készítésű, jól bevált, jogszabályhoz igazított dokumentációs rendszerrel rendelkezünk, melyben jól áttekinthető a tervezőmunka, megvalósítási folyamat és a mérés, értékelés eredményei is. A Mérés- értékelés munkaközösség tagintézményi és intézményi szinten is hatékonyan működik.

Ezeknek a tényeknek a figyelembevételével vizsgáltuk felül pedagógiai keretprogramunkat, amely lehetőséget biztosít a tagóvodáknak a számukra leghatékonyabb fejlesztés megvalósítására.

Tagintézményeink orientációja

A **Székhely Óvoda** 1978-ban nyitotta meg kapuit. 2009-ben megtörtént a részleges akadálymentesítése, 2019-ben energetikai felújítása. Nevelői vallják, hogy a művészetek útján is megismerhető a világ. A művészetek kiváló lehetőséget biztosítanak a képességek kibontakoztatására. Különösen fontosnak tartják a művészeti tevékenységeken belül a vizuális és az irodalmi nevelést.

Ovi- Galériájuk lehetőséget nyújt a kultúrákkal való ismerkedésre, az iparművészeti, szépművészeti és népművészeti alkotások kiállítására is. Ebben a tagóvodában működik a Kisművészek Játsszóháza és a Morzsa Színház. 2018-tól részt vesznek az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása projektben.

A **Nefelejcs Tagóvoda** 1983-ban került átadásra. 1991-ben tornaterem kialakítására, 2011-ben külső nyílászárók cseréjére került sor. Ezzel egyidejűleg új tetőt kapott az intézmény. 2016-ban a tagóvodában sószobát alakítottak ki. 2022-ben sor került egy belső felújításra. Pedagógusainak célja és feladata a gyermekek harmonikus fejlesztése a hagyományok és a környezeti nevelés gazdag eszköztárával. Az óvodai nevelésbe a népi kultúra azon elemeit építik be, amik igazodnak a gyermekek életkori sajátosságaihoz, és a mindennapi életüket gazdagítják.

A **Százszorszép Tagóvoda** 1984. szeptemberében nyitotta meg kapuit a gyermekek előtt. 2019-ben megvalósult a tagóvoda energetikai felújítása. Földrajzi elhelyezkedéséből, jól felszerelt udvarából adódóan igyekeznek a természeti környezet adta lehetőségeket kihasználni. Pedagógusai nagy hangsúlyt fektetnek a gyermekek alapvető tevékenységére a játékra, a szabad játék fontosságára, az egészséges életmód kialakítására,

a környezettudatos magatartás alapozására, a hagyományok ápolására. Fontosnak tartják a szülőkkel való érdemi és bizalmi kapcsolaton alapuló együttműködést. Változatos eszközök biztosításával törekednek a szülők egészségkultúrájának fokozására.

A Füziike Tagóvoda 1976-ban épült és a város egyik legszebb természeti környezetében található. Ennek köszönhetően programjukat a környezeti nevelésre és az egészséges életmód alapozására építik. Nagy hangsúlyt fektetnek a természet megszerettetésére, védelmére, a környezettudatos magatartás alakítására, élmények biztosítására, tapasztalatszerzésre. A 2013-ban történt teljeskörű felújításnak köszönhetően kibővült tornatermükben, megújult mozgás- és képességfejlesztő udvarukon, változatos környezetben végzik a gyermekek harmonikus mozgásfejlesztését, az egészséges életvitel igényének alakítását. 2018-tól a tagóvoda bekerült az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt uniós projektbe.

A Mesevár Tagóvoda 1967-től üzemel. 2010-ben pályázat útján a tagóvodában részleges akadálymentesítésre került sor, 2022-ben teljes belső felújítás valósult meg.

A tagóvoda olyan élményekben gazdag környezetet és sokszínű tevékenységet biztosít a gyermekek számára, amelyben önkifejezésük fokozottan érvényességre jut, érzelmi intelligenciájuk, mozgáskészségük folyamatosan fejlődik. A gyermekek érdeklődésére és kíváncsiságára támaszkodva tervezik az óvodai életet. A tagóvodában kiemelt területként kezelik az irodalmi nevelést, nagy hangsúlyt fektetnek a mese fontosságára. Az intézményben sószoza és somokozó segíti az egészséges életmódra nevelést.

A Napsugár Tagóvoda 1975. óta fogadja a gyermekeket. 2010-ben részleges akadálymentesítésre, 2019-ben energetikai felújításra került sor. A tagóvodában sószoza segíti az egészséges életmódra nevelés megvalósulását. Programjuk

környezeti nevelésen alapuló komplex, személyiségfejlesztő, amely párhuzamos tevékenységek szervezésével valósul meg. Színesíti pedagógiai munkájukat a népi hagyományok ápolása és a mozgásfejlesztés, valamint a testnevelés foglalkozást kiegészítő Mozgáskotta módszer alkalmazása. 2016. 09. 01-től egy csoportban a nem magyar anyanyelvű és a magyarul beszélő gyermekek együtt nevelése történik (ennek sikeres megvalósulását az angol nyelv használata is segíti). 2018-tól az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása projektben vesznek részt.

A Kerekerdő Tagóvoda 1991-ben nyitotta meg kapuit. 2010-ben került sor a teljes körű

felújítására, bővítésére. Nevelőmunkájukat a környezeti nevelésen alapuló személyiségfejlesztésre és hagyományörzésre építik. A környezetük, a természet megismerését, megszerettetését, óvását, védelmét kiemelt feladatuknak tekintik. Hagyományörző munkájuk

alapja az állatokhoz, növényekhez, az évszakok változásához kapcsolódó szokások, hagyományok a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó megismertetése.

A Szuhakállói Zöld Titkok Kastély Tagóvoda

helyileg már az 50-es évektől óvodaként működött, jelenlegi formában 1991-től működik. A hozzájuk járó gyermekek családi helyzete miatt a gyermekvédelmet pedagógiai programjukban kiemelten szerepeltetik. Munkájukra jellemző a pozitív szemlélet, ami sokszor segíti át őket a

nehézségeken. A megvalósítása során a hagyományt, a kultúrát és a környezetvédelmet, mint életformát a gyermekeken keresztül a családok is érzékelhetik a mindennapi nevelőmunkában.

1. Az óvoda objektív feltételrendszere

1.1 A Pedagógiai Program megvalósításához rendelkezésre álló szakmai képesítések

A Pedagógiai Program megvalósításához rendelkezésre álló szakmai képesítések

Megnevezés
Másoddiploma
Mentálhigiénés szakember/egészségfejlesztő mentálhigiénikus
Tanító/Ének-zene tanár/Testnevelő/Pszichopedagógus
Gyógypedagógus
Fejlesztőpedagógus
Kulturális Manager
Csecsemő - és kisgyermekgondozó
Tanúsítvánnyal végződő, bizonyítványt adó képzés
Oktatás és minőségügyi Manager
Gyermektánc oktató
Anyanyelvi fejlesztés és korrekció
Gyermekművelődés szak/Gyermek szabadidő szervező/ Játsházvezető
Úszásoktató/Aqua tréner
Középfokú nyelvvizsga
Alapfokú Angol/Német nyelvtanfolyam
Fejlesztő pedagógiai mentortanár
Közükatási vezető és pedagógus szakvizsgára felkészítő
Zeneóvoda vezetés
Játékos gyermektorna vezetés
Kisgyermek nevelő és gondozó
Gyermek és családvédelmi szakkollégium
Egyéb képesítés
Zenei nevelés/Gyermek játék és néptánc/Így tedd rá!
Minőségfejlesztés / Mérés-értékelés
Környezeti nevelés, ökológia/ Zöld óvoda
Családterápia
Számítógép kezelő/ECDL tanfolyam
Konfliktuskezelés/beilleszkedési nehézségek/Közösségi nevelés, szociális készség fejlesztés
Tanfolyag, minősítés, önértékelés
Kommunikáció és anyanyelvi fejlesztés
Roma tanulók nevelésének problémája
Néphagyományörzés/Népi kismesterségek/népi szövő
Képzőművészet az óvodában
Kompetencia alapú oktatás
Tevékenység és személyiségfejlesztés/Tevékenységek központú óvodai nevelési program/ Cselekvő, felfedező tevékenységszervező
Életvezetési ismeretek/Mentálhigiéné, Agykontroll
Tehetséggondozás

Képességfejlesztés/Dramajáték az óvodában/Vizuális játékok/Matematika logika
Gyermek és ifjúságvédelem
Mozgásfejlesztés/mozgásterápia/Differenciálás az óvodában/ Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése (BTMN)
Játék az óvodában

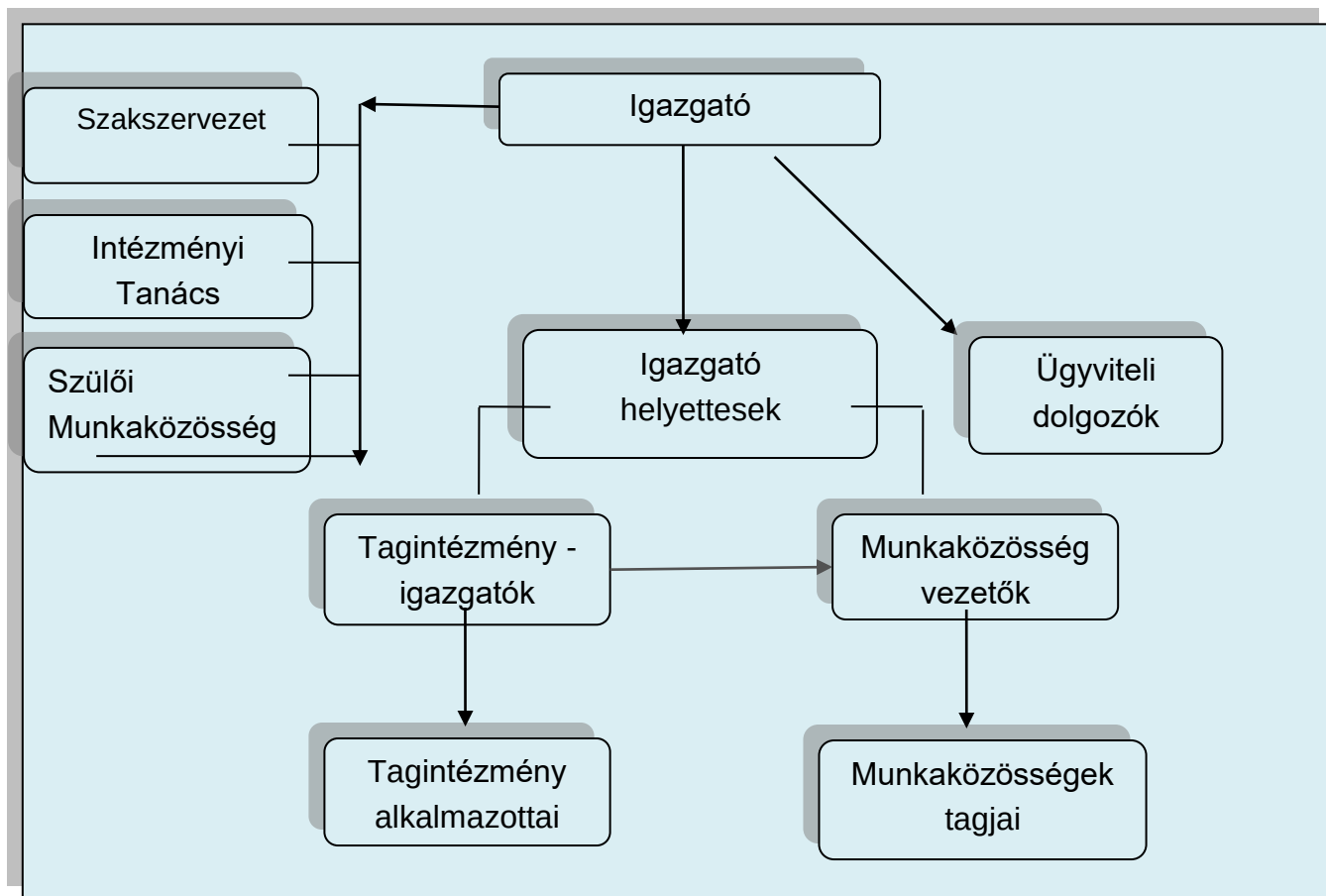
Eredményeink, amire büszkék vagyunk

Elismerések
Kazincbarcika Város Közoktatásáért kitüntető díj
Miniszteri dicséret
Polgármesteri dicséret
Kultúra napja
Környezeti nevelésért elismerés
Eötvös József díj
Sport munkáért elismerés

Egyéb eredmények:

- Az intézmény összevonások mellett a tagintézmények megtartották egyéni, nevelési specifikumiaikat.
- Rajzpályázatokon való részvétel (városi, területi, országos, más országbeli) és díjazások.
- Énekkari fellépések (városi, kistérségi, más országbeli).
- Bekapcsolódtunk a B-A-Z megyei Tehetséggondozó Programba.
- Nyári egyetem Debrecen - 2015. Játékba ágyazott tevékenységszervezés bemutatása és munkaközösségeink bemutatkozása.
- 2016-ban a Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ B.A.Z. megye pedagógusainak szervezett továbbképzésén intézményünk két helyszínen mutatkozott be.
- Intézményünk az EFOP 3.1.1-14-2015-00001 számú „Kisgyermekkorai nevelés támogatása” program képzési helyszíne lett.
- MOE XV. Országos tanácskozásán intézményünk bemutatkozása.
- Őszi Megyei Pedagógiai napok - „Jó gyakorlatok bemutatása”.
- 2019-ben intézményünk „Játszani is engedd” c. szakmai konferenciát rendezett.
- 2023-ban „Együtt egy szebb jövőért” – Óvodapedagógiai Konferencia a „Színes városban” került megrendezésre.
- 2023. szeptember 01-től intézményünk a Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ Bázisintézménye.

Szervezeti felépítés

1.2. A Pedagógiai Program megvalósításának eszközszerrendszere

A Kazincbarcikai Összevont Óvodák 8 különálló épületben (tagóvodában) működik.

Csoportok száma összesen:	34 csoport
➤ Székhely Óvoda	6 csoport
➤ Nefelejcs Tagóvoda:	5 csoport
➤ Füziike Tagóvoda	4 csoport
➤ Százszorszép Tagóvoda	4 csoport
➤ Mesevár Tagóvoda	5 csoport
➤ Napsugár Tagóvoda	7 csoport
➤ Kerekerdő Tagóvoda	1 csoport
➤ Zöld Titkok Kastély Tagóvoda	2 csoport

A Pedagógiai Program megvalósításához szükséges infrastruktúrát rendszeresen felmérjük, a munkatervben rögzítjük a fejlesztésére vonatkozó intézkedési tervet. **Nagy gondot fordítottunk arra, hogy gyermekeink optimális fejlődése érdekében, a környezet legyen motiváló hatású, esztétikus, biztonságos, ami támogatja a nevelőmunka feltételeinek megteremtését és pedagógiai céljaink megvalósulását.**

Igyekszünk otthonossá, barátságossá, megfelelően praktikussá alakítani a környezetünket.

A tárgyi feltételek bővítéséhez, javításához az **intézményi költségvetés** mellett **pályázati támogatások és alapítványaink** is hozzájárulnak.

A Székhely óvoda, Mesevár, Napsugár Tagóvodánk tornaszobával, a Nefelejcs, Füziike, Százszorszép és Kerekerdő Tagóvoda tornateremmel rendelkezik. A Székhely óvodába, a kazincbarcikai tagóvodákba és Szuhakállói tagóvodába járó gyermekek étkezését a Barcika Prima Kft. látja el. A Kerekerdő Tagóvoda épületében található konyhában főznek az odajáró gyermekeknek.

A **tagóvodák minősített, rögzített udvari játékokkal rendelkeznek**, melyek karbantartása folyamatos. 2023-ban Kazincbarcika Város Önkormányzata jóvoltából udvari játszóparkunk új eszközökkel bővült.

A karbantartás a *Kazincbarcikai Összevont Óvodák és a Kazincbarcikai Szociális Szolgáltató Központ közötti - karbantartási, anyagbeszerzési és egyéb létesítményüzemeltetés szakmai feladatok ellátására vonatkozó feladatellátási szerződés - alapján valósul meg.*

Tagóvodáink mozgásfejlesztési lehetőségei jelentősen bővültek. Kazincbarcika Város Önkormányzata jóvoltából az Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány által meghirdetett pályázatot "Nemzeti Ovi-Sport Program" címen öt városi tagóvodánk nyerte el. Így 2018-ban a Nefelejcs-, Napsugár-, Mesevár-, és Százszorszép Tagóvodában került kialakításra multifunkciós sportpálya (Ovi-Sport Pályák). A Füziike Tagóvodában az 2019-ben vehették birtokukba a létesítményt a gyermekek. A Székhely Óvodában alapítványi támogatással 2017. őszén került átadásra egy műfüves sportpálya.

A pályák átadásával újszerű sporteszközökkel is bővült a mozgásfejlesztés tárháza. Ezek a beruházások **gyermekeink sokoldalú komplex fejlődéséhez, változatos mozgásos tevékenységek végzéséhez, tehetséggondozáshoz és utánpótlás neveléshez** teremtenek még teljesebb feltételeket. **A Barcika Art Kft.** a 2018/2019-es nevelési évtől heti rendszerességgel szervezi az edzők által vezetett **Fitt Ovi – foglalkozásokat pályáinkon.**

Takaróhálókkal biztosítjuk a **homokozók higiéniájának** védelmét.

A **kamerarendszer működése óta** tagóvodáink udvarán **megszűnt a rongálás.**

Kazincbarcika Város Önkormányzata jóvoltából 2019-ben a **Székhely Óvoda, a Százszorszép és a Napsugár Tagóvodák** épületeinek energetikai korszerűsítése az „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (TOP-3.2.1-16-BO1-2017-00076 támogatása és önrésze)” pályázat eredményeként valósult meg.

A **Mesevár, Nefelejcs Tagóvodák** épületeinek belső felújítására 2022-ben került sor.

A tornatermek, tornaszobák a sokszínű **mozgásfejlesztés** érdekében megújuló, **folyamatosan bővülő eszközparkkal** rendelkeznek, odafigyelve a modern, változatos, biztonságos eszközök beszerzésére.

Mozgáskotta eszközkészlet minden városi tagóvodánkban rendelkezésre áll a **változatos mozgásfejlesztéshez.** **Három tagóvodánkban mászófal** kialakítására került sor.

Az épületek **belső terei higiénikusak, esztétikusak.** A higiéniai feltételek biztosítására a **tisztítószeres, eszközök, kisgépek rendelkezésre állnak.** Az **egészségügyi helyiségek tisztasági festései minden nyáron megtörténtek.** *(Partnereink elégedettségi mutatóit az 2. sz. melléklet tartalmazza)*

A Nefelejcs-, Százszorszép-, Napsugár Tagóvodákban a **só szoba**, a Mesevár Tagóvodában a **mini sószo**ba (só-fal színterápiával, somokozó asztal) **az egészséges életmód megvalósítását és a prevenció lehetőségét szolgálják.**

**Informatikai eszközeink adta lehetőségeinket is kihasználjuk a mindennapi nevelő-
oktató munkánkban.**

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. melléklet –*JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről* rész alapján tárgyi feltételeink rendelkezésre állnak.

A székhely intézmény és minden tagintézmény rendelkezik a nevelőmunkát segítő játékokkal és egyéb eszközökkel.

Minden városi tagóvoda, fenntartói hozzájárulással birtokba vehetett egy óvodai interaktív játékasztalt.

Minden óvodai csoportnak van egy-egy BEE-BOT robotja, kiegészítőkkel, többféle gyakorlópályával.

Különös gondot fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szükséges eszközök beszerzésére.

A tárgyi feltételeket - a nevelési specifikumokat figyelembe véve - a pedagógiai program megvalósításához rendszeresen felülvizsgáljuk és a mindenkori költségvetés függvényében frissítjük, pótoljuk.

2. A program célfejezete

*„Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
Megtanulnak türelmesnek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bízni.
Ha a gyerekek dicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltányosságban élnek,
Megtanulják az igazságosságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hittel élni.
Ha a gyerekek megerősítve élnek,
Megtanulják magukat szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva, barátságban élnek,
Megtanulják megtanulni a szeretetet a világban.”
(Dorothy Law Holt: „Egy élet a kezében”)*

2.1. Óvodai nevelés célja, feladata

Cél:

- A gyermekek érezzék jól magukat az óvodában. Az őket megillető jogok tiszteletben tartásával fejlődjenek sokoldalúan, harmonikusan, életkori és egyéni fejlődési ütem szerint.
- Bontakozzanak ki egyéni képességeik, hogy felkészülten, az optimális fejlettségi szintet figyelembe véve, örömmel lépjenek a következő életszakaszba, képesek legyenek az iskolai élet megkezdésére.
- A nevelési folyamatban minden gyermek egyformán szeretetteljes és magas színvonalú nevelésben részesüljön, a meglévő hátrányok csökkenjenek.

Feladat:

- ⌚ A családi nevelés kiegészítése, segítése, hátrányok csökkentése.
- ⌚ Elfogadó, befogadó, biztonságos, érzelmmel teli, ingergazdag, esztétikus környezet biztosítása.
- ⌚ Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt, mely nem enged teret semmilyen előítéletnek.
- ⌚ Emberi értékek közvetítése.
- ⌚ Sokszínű, életkornak megfelelő tevékenységek szervezése.
- ⌚ Ismeretek komplex bővítése, egyéni képességek fejlesztése.
- ⌚ Az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődésének közvetlen segítése.
- ⌚ A gyermekek kompetenciájának erősítése.
- ⌚ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelésének megvalósítása (SNI, BTMN).
- ⌚ Az egyenlő hozzáférés, gondoskodás biztosítása, az alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése.
- ⌚ A gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és a tárgyi környezet biztosítása.

Gyermekkép:

Gyermekeink legyenek:

- boldogok,
- pozitív énképpel rendelkezők,
- kiegyensúlyozottak,
- nyitottak,
- önkifejezők,
- kreatívak,
- érdeklődők,
- önállóak,
- együttműködők,
- különbözőséget elfogadók,

- szabály és feladattudattal rendelkezők,
- a változásokhoz alkalmazkodó.

Óvodakép:

Az óvoda nevelési intézmény, védő, óvó, szociális feladatokkal, az egyenlő hozzáférés biztosításával.

Az óvodában minden azért van, hogy a gyermek boldog legyen.

A gyermeket körülvevő környezet legyen vonzó, esztétikus, biztonságos.

A társas kapcsolatokat egymás elfogadása, tisztelet, szeretet, érzelmi dominancia, bizalom, jellemezi.

Nevelésünkre jellemző az inkluzív pedagógiai szemlélet, a nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése.

A befogadó köznevelési rendszer kialakításához való aktív hozzájárulásunk része a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása, a társadalmi integráció segítése.

Pedagóguskép

Pozitív érzelmekkel teli, feltétel nélkül elfogadó felnőtt közösség, melyre jellemző:

- pedagógiai elvek egységes szemlélete,
- egymás munkájának megbecsülése és tisztelete,
- pedagógiai optimizmus és humanizmus,
- gyermekszeretet és empátia,
- mintaadás,
- innováció,
- inklúzió,
- együttműködés,
- tolerancia,
- kreativitás,
- problémamegoldás,
- szociális érzékenység,
- szakmai felkészültség és igényesség,
- hivatástudat és a hivatásszeretet.

Dajkakép

A csoportokban dolgozó dajkák jellemzői:

- egymás munkájának megbecsülése és tisztelete,
- gyermekszeretet és empátia,
- mintaadás,
- együttműködés,
- tolerancia,
- problémamegoldás,
- szociális érzékenység,
- szakmai felkészültség.

Nevelési alapelvek:

- Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a családi nevelés kiegészítése.
- A gyermek életkoronként és egyénenként változó, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi, szociális lény.
- A gyermeki személyiség feltétel nélküli elfogadása, tiszteletben tartása, megbecsülése.
- Az alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodni.
- A játék kiemelt tevékenység.
- A szabad játék mással nem helyettesíthető.
- Komplexitás és pedagógiai sokszínűség a tervezéstől a megvalósításig.
- A pedagógiai munkát segítők számára a helyi pedagógiai program és a csoportszintű tervezési feladatok ismerete elengedhetetlen.
- A lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósítása (Székhely Óvoda, Napsugár Tagóvoda, Füzike Tagóvoda).
- Az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődésének közvetett segítése (Székhely Óvoda, Napsugár Tagóvoda, Füzike Tagóvoda).

Küldetésünk:

A ránk bízott gyermekek nevelése, amely során megvalósul a gyermekek szükségleteinek kielégítése, magasabb szükségletek iránti igényük kialakítása, egyéni ütemű fejlődésük elősegítése, tudatos fejlesztése, inkluzív pedagógiai szemlélettel.

A sajátos nevelési igényű és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése (beillesztés, felzárkóztatás, tehetséggondozás).

Az esélyteremtő szerep és hátránykompenzációs képesség erősítése.

3. Az óvodai nevelés általános feladatai

3.1 Egészséges életmód alakítása

Cél:

- A gyermek egészséges életvitelének alapozása, egészségének védelme, megőrzése, óvása.
- Testi - lelki - szociális egészségnevelés.
- A gyermek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása, környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme.

Feladat:

⌚	Egészséges, esztétikus, biztonságos környezet kialakítása.
⌚	A gyermekek testi szükségletének, mozgásigényének, edzettségének biztosítása, egészségének védelme.
⌚	Megfelelő szokásrendszer kialakítása.
⌚	Környezettudatos magatartás megalapozása.
⌚	Kapjanak külön figyelmet a sajátos nevelési igényű gyermekek is.
⌚	Szakemberek bevonásával – szülővel együttműködve – prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelés.
⌚	Mintaértékű életvitel közvetítése a család felé.
⌚	A szociális hátrányok enyhítése.

Alapelvek:

- Az egészség érték.
- A testi, lelki, szociális egészség egyformán fontos.
- A biológiai szükséglet kielégítése minden más szükséglet alapja.
- A szükségletek kielégítésében fontos szerepe van a felnőtt - gyermek meghitt, empátikus kapcsolatának.

Tartalom

Az egészséges életmódra nevelés szinterei:

Gondozás:

- Testápolás
 - Tisztálkodás (fogmosás, fésülködés, kézmosás, WC -, zsebkendő használat) .
- Táplálkozás- egészséges táplálkozás (különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, magas só – és telített zsír- tartalmú, ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése).
- Öltözködés

Pihenés

Mozgás

Edzés

Helyes életritmus

Egészségvédelem- egészség megőrzés:

- Betegség megelőzés.
- Balesetvédelem.
- Balesetmentes környezet biztosítása.
- Vízhöz szoktatás, gyógytorna, korcsolyázás, kirándulások.
- Speciális szakemberek bevonása a fejlesztésbe.
- A környezet védelme:
 - környezettudatos szemléletmód és magatartás alakítása.

Szervezési elvek, keretek:

- A gyermekek optimális fejlődésének biztosítása rugalmas napirend által.
- Fokozatosság, folyamatosság, rendszeresség érvényesítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára, észreveszik az elvégzendő feladatokat.
- A testápolási szokásoknak megfelelően önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, használják az eszközöket.

- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látják el. Esztétikusan terítenek, ismerik a kulturált étkezés szokásait, szabályait. Készség szinten használják az evőeszközöket.
- Igényük van az egyéni fejlettségüknek megfelelő napirendre, pihenésre.
- A mozgásos játékokban kitartók szívesen mozognak, képesek harmonikusan együttműködni társaikkal. Örömként élik meg a közös mozgást.
- Szívesen tartózkodnak a szabadlevegőn és természetes igényükké válik a szabadban való mozgás.
- Kialakulnak a testi-lelki egészség megőrzésének szokásai.
- Magatartásuk környezettudatos, szeretik, tisztelik, óvják, védik környezetüket.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembevételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

3.2 Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél:

- Bizalmon és szereteten alapuló óvodai légkörben alakuljon: én tudatuk, önérvényesítő törekvésük, feladattudatuk és a társas együttélés szokásai, normái, szabályai.
- Modellértékű, befogadó attitűd, a nyitottságára építve, az elfogadás természetessé tétele a gyermekek számára.
- A különbözőségek tisztelete, sajátosságainak megismerése, kezelése egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított fejlesztéssel.
- Erkölcsi tulajdonságok, norma és szokásrendszer alapozása.

Feladat:

- ⌘ Barátságos, családi, nyugodt, szeretetteljes, biztonságot nyújtó légkör megteremtése.
- ⌘ A gyermekek erkölcsi, szociális, esztétikai érzékenységének fejlesztése.
- ⌘ Erkölcsi tulajdonságok: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség alakítása.
- ⌘ Szokás és normarendszer megalapozása, hagyományok, élmények, tevékenységek, programok biztosítása.
- ⌘ Hazaszeretetre nevelés. A gyermekek segítése abban, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat alakulását, a keresztény kulturális értékekhez*, a szülőföldhöz, családhoz kötődést segíti.
- ⌘ A felnőtt - gyermek és a gyermek-gyermek egymás közötti érzelmi kapcsolatának alakítása az elfogadó, érzelmi alapokra, együttműködésre épüljön.
- ⌘ Szociokulturális hátrányok csökkentése, egyenlő hozzáférés biztosítása.
- ⌘ Toleranciára, különbözőség elfogadására, tiszteletére való nevelés.
- ⌘ Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek felismerése, integrálása, fejlesztése, szükség esetén megfelelő szakemberek bevonása.
- ⌘ Modellkövetés, pozitív mintaadás.
- ⌘ Az óvodában dolgozó felnőttek részéről inkluzív pedagógiai attitűd, modell értékű kommunikáció, bánásmód és viselkedés alkalmazása, játékba ágyazott párhuzamos tevékenységek felkínálása.

Alapelvek:

- A családdal való közvetlen kapcsolattartást a nevelésben a partnerség, a kölcsönös korrekt tájékoztatás és a diszkréció jellemzi.
- Pozitív érzelmi viszony alakítása, a rácsodálkozás lehetősége, a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezet megismerését, megbecsülését (család, haza, otthon) segíti.
- Az egyéni bánásmód semmivel nem helyettesíthető!
- *,„A keresztény kultúra értékeinek megismerésére az óvodában feldolgozásra kerülő egyházi ünnepek tartalma ad alkalmat.

Tartalom:

- Befogadás (beszoktatás)
- Inkluzív pedagógia
- Bátorító nevelés
- Társas kapcsolatok:
 - óvodapedagógus- gyermek,
 - gyermek- dajka,
 - gyermek- gyermek,
 - óvodán belüli és városi rendezvények (nemzeti ünnepek, jeles napok, hagyományos ünnepek).
- Erkölcsi ítéletek

Szervezési elvek, keretek:

- A programoktól, tevékenységektől függően egyéni, mikro csoportos és csoportos szervezeti formák alkalmazása.
- A gyermekek egyéni fejlettségének és életkori sajátosságainak figyelembevétele a közös élmények, szokások és hagyományok szervezésénél.
- A különböző szociokulturális környezetből érkező és a sajátos nevelési igényű gyermekeknél a fejlődésüket leginkább elősegítő egyéni bánásmód előtérbe helyezése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen, örömmel járnak óvodába, jól érzik magukat a közösségben.
- Kiegyensúlyozott, vidám érzelmi állapot jellemezi őket.
- A szokás-szabályrendszert alkalmazzák, betartják, kialakult szabálytudattal rendelkeznek.
- Pozitív erkölcsi, szociális érzékenységük kialakul.
- Az udvariassági szokásokat, a helyes viselkedés szabályait ismerik, alkalmazzák.
- Társaikkal nyitottak az együttes élményekre, tevékenységekre, bekapcsolódnak, irányítanak.
- A közös tevékenységek során aktívak, kezdeményezők, kitartók. Örülnek a közösen elért sikereknek.
- Megfelelő ismerettel rendelkeznek szűkebb és tágabb környezetükről, kulturális értékekről.
- Hazaszeretet, szülőföldhöz, családhoz való kötődés jellemezi őket.
- Tevékenységhez kötődő együttműködési formákra képesek, kiterjedt kapcsolataik vannak.
- Reális énképpel, egészséges önbizalommal rendelkeznek.
- Konfliktusok kezelésére, megoldására képesek.
- Társaikkal, felnőttekkel szemben segítőkészek, elfogadók, érdeklődők, tisztelettudók, toleránsak.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembevételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

3.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- Az anyanyelvi és kommunikációs képességek kibontakoztatása.
- A gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, élményszerű megtapasztalással, játékban és játékos tevékenységekben.

Feladat:

- ⌚ Beszélő, ösztönző környezet biztosítása.
- ⌚ A gyermeki beszédkedv, kifejezőkészség, szókincs fejlesztése.
- ⌚ Beszédkészség felmérése, a beszédhibák javítása szakemberek segítségével.
- ⌚ A kommunikáció különböző formáinak alakítása.
- ⌚ Tervszerű, egyéni képességfejlesztés.
- ⌚ A különböző élethelyzetekben, tevékenységekben sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás útján történő ismeretszerzés, felfedezés lehetőségének biztosítása, azok rendszerezése.
- ⌚ Értelmi képességek, képzelet és kreativitás fejlesztése.
- ⌚ Hátrányok leküzdése, prevenció, tehetséggondozás.

Alapelvek:

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében jelen van.
- Az óvodás gyermek tanulása belső késztetésen alapul.
- Az óvodás gyermek gondolkodása cselekvő, szemléletes.
- Az értelmi nevelés eszköze, módszere és színtere a játék és a játékos tevékenység.
- A gyermek tanulását a játékok, tevékenységek során:
 - a kíváncsiság,
 - a megismerési vágy,
 - az utánzási kedv,
 - a sikerélménye motiválja.

- Komplexitás és differenciálás.
- A tanulás a gyermek részéről játék, az óvodapedagógus részéről tudatos, tervszerű tevékenység.
- A személyes példa és értékelés segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Tartalom:

- Képességfejlesztés:
 - **kognitív képességek:**
 érzékelés- észlelés,
 figyelem,
 emlékezet,
 gondolkodás,
 képzelet (kreativitás).
 - **anyanyelvi képességek:**
 verbális kommunikáció,
 non-verbális kommunikáció.
 - **szocializációs képességek:**
 önismeret, énkép, önértékelés,
 társas kapcsolatok,
 érzelmek, akaratilag megnyilvánulások.
 - **motorikus képességek:**
 nagymozgások,
 finommozgások.
- Hátrányok csökkentése.
- Tehetséggondozás.

Szervezési elvek, keretek:

A nevelési helyzetekből adódó lehetőségek kihasználása az egész nap folyamán.

A tanulás lehetséges formái:

- Az utánzásos és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás (szokások alakítása).
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Tevékenységekben megvalósuló tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.

- Az önálló, illetve óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati probléma- és feladat megoldás, kreatív gondolkodás, fejlesztése.

Ajánlott pedagógiai módszerek:

- Differenciálás: egyéni képességek, egyéni ütemű fejlesztése.
- Kompetencia elvű óvodai nevelés és fejlesztés.
- Kooperatív tevékenység-, és tanulásszervezés.
- Párhuzamos tevékenységek szervezés.
- Egyéni, páros és mikro - csoportos tevékenykedtetés.
- Növekvő időtartamú (5 – 35 perces) mikro- csoportos foglalkozás tervezése, szervezése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére /anyanyelvi/:

- Szívesen kommunikálnak, képesek a kapcsolatteremtésre.
- Közlétsvágukat késleltetni képesek, meghallgatnak másokat, kivárják, amíg sorra kerülnek.
- Metakommunikációs jelzéseket megértik, s adekvátan használják.
- Elbeszéléseik folyamatosak, rendelkeznek beszédfigyelemmel, fegyelemmel.
- Be tudnak kapcsolódni adott témakörben a beszélgetésbe.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, megfelelő hangerővel, hangsúllyal és tempóval tudják kifejezni, a szituációnak megfelelően.
- Aktív és passzív szókincsük gazdag és árnyalt, képesek kifejezni önmagukat.
- Egyszerű és összetett mondatokat használnak, miközben törekednek a nyelvtani egyeztetésre, beszédükben minden szófaj és mondatfajta megjelenik.
- Értik és használják a névmásokat, névutókat, jelen – múlt - jövő időt.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembevételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére /értelmi/:

- Érdeklődéssel vesznek részt a különböző tevékenységekben.
- A környező világ jelenségeit valóságként észlelik, a jelenségeket globálisan szemlélik.
- Képesek hosszabb idejű figyelem-összpontosításra.
- Észrevesznek egyszerűbb összefüggéseket.
- Felismerik a problémahelyzeteket és törekednek a megoldásukra.
- Képzleti működésük közeledik a valósághoz.
- Ismereteiket tudják alkalmazni a gyakorlatban is.
- Működik emlékezetük.
- Életkoruknak megfelelő érzékeléssel, észleléssel, alkotóképességgel, kreativitással képzelettel, logikai képességekkel rendelkeznek.
- Ellenőrzik saját tevékenységüket, segítséggel észreveszik hibákat, és törekednek az önértékelésre.
- A cselekvő - szemléletes és szemléletes - képszerű gondolkodásuk mellett felfedezhető az elemi, fogalmi gondolkodás.
- Aktívan részt vesznek a különböző óvodai tevékenységekben és képesek azokban elmélyülni, alapvető ismereteik vannak a közvetlen környezetről, képesek figyelmüket szándékosan és tartósan irányítani, növelni, megosztani, felismerik az ok – okozati összefüggéseket.
- Kialakult életkor specifikus beszédértésük, beszédfigyelmük, testséma ismeretük, finommotorikus, laterális és térészlelő képességük, téri tájékozottságuk, térbeli mozgásfejllettségük, rendelkeznek probléma felismerő és megoldó képességgel.
- Lelkileg egészségesek, nyitottak, érdeklődők, készek az iskolába lépésre, a tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek, egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni a feladatok megértésében, egyre eredményesebb végzésében.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni képességeiknek megfelelő fejlettségi szintre jutnak, speciális szakemberek bevonásával. A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, differenciált személyiségfejlesztéssel, öndifferenciálás fejlődésének elősegítésével, a hátrány- kompenzálás és tehetséggondozás, a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozásával, a játékban és szervezett tevékenységekbe egyaránt.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembevételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

4. Az óvodai élet megszervezése

Cél:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, a gyermekek nyugodt, kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtése, alkalmazkodva az egyéni fejlettséghez, biológiai ritmushoz.
- A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Feladat:

⌚ Átgondolt napirend, hetirend kialakítása.⌚ Megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Alapelvek:

- A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- A pedagógus az egész napos tevékenysége során teljes személyiséggel nevel.
- A napirendet és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- A napirend hozzájárul a gyermek szociális, mentális és szomatikus fejlődéséhez.
- Napirend, hetirend a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésére, szervezésére.
- A játék kitüntetett szerepének szem előtt tartása.
- Az egész nap folyamán lehetőség szerint érvényesül a rugalmasság, folyamatosság.
- A mindennapokban a rendszeres edzés, mozgás lehetősége biztosított.
- Jusson elegendő idő a testi szükségletek, higiénikus, esztétikus, gondozási feladatok elvégzésére.
- A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

Személyi feltételek:

- A gyermekcsoportban a nevelőmunkát az óvodapedagógus végzi, segítője a pedagógiai asszisztens és a dajka.
- Az óvodában dolgozó felnőttek viselkedése legyen modell a gyermekek számára.
- Az óvodapedagógus és az óvoda működését segítő személyzet együttesen járuljon hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket nevelő csoportban dolgozók értékrendje olyan morális és érzelmi normákat kell, hogy képviseljen, amely követendő példa a gyermekközösség és a felnőttek számára. Speciálisan képzett szakemberek segítik munkánkat.

Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételek biztosításának alapjául az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját és az Eszköznormát vesszük figyelembe.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a tárgyi feltételeket mindig a sérülés specifikuma határozza meg.

A csoportszervezési formák

Homogén (osztatlan) és heterogén (vegyes) csoportokban történik a nevelés.

A csoportkialakítás szempontjai:

- A gyermekek érdeke.
- A szülők kérése.
- Az óvónők nevelési elképzelései.
- Speciális célok (sajátos nevelési igényű gyermekek).
- Objektív körülmények.
- Törvényi előírás a csoportlétszám meghatározásáról.
- Pedagógiai program megvalósíthatósága.

5. Az óvoda kapcsolattartási rendszere

Cél:

Sikeres óvodai nevelésünk érdekében jó partneri kapcsolatok kialakítása, ápolása.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása, törekvés a külhoni magyar óvodákkal való kapcsolatépítésre és - lehetőség szerint - szakmai kapcsolat fenntartása.

Feladat:

⌚ A hatékony együttműködés legmegfelelőbb formáinak megválasztása, működtetése (szóbeli, digitális vagy papír alapú).
--

Kivel	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Család Szülői Szervezet	• Beiratkozás • Befogadás • Napi kapcsolattartás • Összevont és csoport szülői értekezletek • Egyéni beszélgetések, fogadóórák • Családlátogatások Munkadélutánok, játszóházak, közös kirándulások • Intézményi önértékelésben és tanfelügyeletben való részvétel • Szülők kollektív jogai • Megvalósítás: intézményi szintű szülői szervezet eljárás rendje szerint	• Igazgató • Igazgató helyettesek • Tagintézmény igazgatók • Óvodapedagógusok
Fenntartó	• Kölcsönös tájékoztatás (egyéni és hivatalos megbeszélések) • Adatszolgáltatás • Intézményi beszámoló	• Igazgató
Angyalkert Görögkatolikus Óvoda	• Közös rendezvények • Beóvodázás • Szakmai együttműködés	• Igazgató • Igazgató helyettesek
Más települések óvodái	• Közös továbbképzések • Előadások • Közös rendezvények	• Igazgató • Igazgató helyettesek

Kivel	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Kazincbarcikai Tankerületi Központ Pollack Mihály Általános Iskola Kodály Zoltán Alapfokú Művészeti Iskola	- A gyermekek fejlődésének nyomon követése a következő köznevelési intézményben - Közös szakmai programok, konferenciák - Szülői értekezlet tanköteles gyermekeink szüleinek - Kölcsönös hospitálások óralátogatások - Iskolakóstoló - Közös rendezvények - Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása projektben résztvevők	- Igazgató - Igazgató helyettesek - Tagintézmény igazgatók
Irinyi János Református Oktatási Központ Tompai Mihály Református Általános Iskola Eszterlánc Óvoda	- Diákok szakmai gyakorlata - Közös rendezvények - Beóvodázás - Beiskolázás - Szakmai együttműködés	- Igazgató - Igazgató helyettesek - Tagintézmény igazgatók
Tagintézmények	- Átjárhatóság biztosítása - Kölcsönös tájékoztatás Adatszolgáltatás - Belső szakmai tudás átadása - Információ megosztása - Kommunikációs rendszer működése - Szakmai munkaközösségeink koordinálása	- Igazgató - Igazgató helyettesek - Tagintézmény igazgatók
Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat és Kazincbarcikai Tagintézménye	- Továbbképzések - Vizsgálatok	- Igazgató - Igazgató helyettesek - Tagintézmény igazgatók
Barcika Prima Kft.	- Adatszolgáltatás - Kölcsönös tájékoztatás	Igazgató
A környezeti nevelést segítő szakmai szervezetek Aggteleki Nemzeti Park, Tiszta Forrás Egyesület	- Továbbképzések, - Környezeti jeles napokhoz kapcsolódó rendezvények - Erdei óvoda	- Igazgató - Igazgató helyettesek - Tagintézmény igazgatók

Kivel	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Barcika Art Kft. Mezey István Művészeti Központ	- Rendezvényeken való részvétel - Konzultáció - Rendezvények közös szervezése - A sportlétesítmények által kínált lehetőségek igénybevétele, szervezett sportrendezvényeken való részvétel	- Igazgató - Igazgató helyettesek - Tagintézmény igazgatók - Kultúrfelelős - Sportfelelős
B.-A.- Z. vármegyei Kormányhivatal Kazincbarcikai Járási Hivatal Gyámhivatala	Jelzőrendszer	- Igazgató - Igazgató helyettesek - Tagintézmény igazgatók - Gyermekevédelmi felelős
Szociális Szolgáltató Központ Bölcsődék Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat	- Eset megbeszélések - Konferencia - Jelzőrendszer	- Igazgató - Igazgató helyettesek - Tagintézmény igazgatók - Gyermekevédelmi felelős
KSZSZK	- Karbantartási munkák - Tisztítószer beszerzés	- Igazgató - Igazgató helyettesek - Tagintézmény igazgatók
Pedagógiai- szakmai szolgáltatást nyújtó intézmények POK Miskolc Oktatási Hivatal	- Pedagógiai értékelés - Szaktanácsadás- Tanfelügyelet - Külső ellenőrzések - Pedagógusok minősítési eljárása - Országos pedagógiai-szakmai szolgáltatás - Pedagógiai tájékoztatás - Tanügy igazgatási szolgáltatás - Pedagógusok továbbképzésének, önképzésének segítése, szervezése - Tanácsadó szolgálat - Közös pályázatok	- Igazgató - Igazgató helyettesek
<i>Civil szervezetekkel:</i> Siketek és nagyothallók országos szövetsége (SINOSZ)	- Alkalmoszerű kapcsolattartás - társadalmi munka	- Igazgató - Igazgató helyettesek - Tagintézmény igazgatók

Kivel	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Idővár Nyugdíjas Kulturális Klub (nyugdíjas pedagógusok klubja)	• Hagyományokhoz kapcsolódó kapcsolattartás • Játsszóházakat szervezése, vezetése városi rendezvényeken	• Igazgató • Igazgató • helyettesek
Ideál klub	• Óvodák, hátrányos helyzetű gyermekek támogatása	• Igazgató • Igazgató helyettesek • Tagintézmény igazgatók
Fabula Humán Szolgáltató Bt.	• Felnőttképzés • Dajkaképzés, • Pedagógiai asszisztensképzés • Szakmai tanácsadás	• Szakmai elméleti és gyakorlati képzés • Pedagógiai továbbképzések

6. Az óvodai nevelés tevékenységrendszere

6.1 Játék

Cél:

- A játék mindennapi, legfontosabb, a pszichikumot, mozgást, kreativitást, a gyermek egész személyiségét fejlesztő, élményt adó tevékenység legyen.
- A játék örömforrást jelentsen, a gyermekek belső szükségleteinek, vágyainak kielégítését szolgálja.

Feladat:

⌚ Élményszerű, elmélyült játék kibontakozásának segítése.⌚ Változatos lehetőségek kínálása a gyerekeknek, amiből szabadon választhatnak (hely, idő, eszköz, élmény, tapasztalatszerzések, alkotó-kreatív légkör).⌚ Utánozható minta adása, tudatos pedagógiai jelenlét.

Alapelvek:

- A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, ugyanakkor a gyermek legfőbb, legfejlesztőbb tevékenysége és egyben pszichikus szükségletének színtere is.
- A gyermek tiszteletben tartása társként elfogadása.
- Átgondolt folyamatos napirend – hosszantartó, zavartalan játék lehetősége.
- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- Az óvodapedagógus játékba való szerepében érvényesüljön:
 - modellnyújtó szerep,
 - feltételteremtő tevékenység,
 - tudatos, megengedő, támogató, ösztönző, elfogadó biztonságot adó állandó jelenlét,
 - az indirekt irányítás felelőssége,
 - ötletadó, segítségadó, kreatív, önkifejező szerep,
 - önmegvalósító törekvéseket támogató szerep.

A játék fajtái:

A játék fajtái sokszínűek, nem elkülöníthetők - egységet alkotnak, egymásra épülnek.

1. Gyakorló játék
2. Szimbolikus – szerepjáték
3. Konstruáló játék
4. Szabályjáték
5. Dramatizálás, drámajáték, bábozás

Szervezési elvek, keretek

- Folyamatos, rugalmas napirend biztosítása, hogy a nap során a legtöbb időt a játék töltse ki.
- A játék során a szabad játék kerüljön túlsúlyba.
- A játék a gyermek élményeire, érdeklődésére, fejlettségére épüljön.
- Párhuzamosan szervezett képességfejlesztő játékok felkínálásakor szabadon választhatnak eszközök, szerepek, társak, játékhelyzetek között.
- Az indirekt irányítás felelősségét a játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Kialakult játéktudatuk.
- Képesek élményeiket, érzelmeiket kifejezni a játékban.
- A társaikkal együtt játszanak.
- Elmélyülten játszanak, egyes játéktémát több napon keresztül is képesek folytatni.
- Képesek önállóan a játék előzetes, közös tervezésére, a szerepek kiválasztására, elosztására, a játékszerek és eszközök megválasztására, a szabályok betartására, a használt játékok helyre rakására.
- A játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.
- A játék során kommunikációjuk kulturált, kifejező és érthető.
- Képesek saját maguk eszközt készíteni a játéktevékenységekhez.
- Megtanulják játékuk közben konfliktusaikat intelligensen kezelni, társas kapcsolataikban megjelennek az óvoda által preferált viselkedési normák.
- Alkotó gondolkodás, kreativitás mutatkozik játékukban.
- Tudnak irányítani, társaikkal együttműködni, vállalják a számukra kedvezőtlenebb szerepeket is.

- Képesek ismert mesék bábozására, dramatizálására. Az ehhez szükséges eszközöket különféle anyagokból képesek az óvodapedagógus segítségével elkészíteni.
- Konstruáló és építő játékelemekből önállóan bonyolultabb alkotásokat hoznak létre, képesek a különböző eszközök kombinált alkalmazására.
- Elfogadják társaik elgondolásait, logikáját, alkalmazkodnak egymáshoz és a játék szabályaihoz.
- Bonyolultabb szabályjátékokat is játszanak, azok szabályait betartják és erre figyelmeztetik is egymást, képesek az egészséges versenyszellem szülte siker és kudarc elviselésére.
- Képesé válnak a szabadon választható párhuzamos tevékenységek során, közös élmények után tapasztalataikat egyéni képességeik szerint saját készítésű képességfejlesztő játékokon keresztül is feldolgozni, elmélyíteni.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembevételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6.2. Műveltségi területek

6.2.1. Verselés, mesélés

Cél:

- Irodalmi élmény iránti érdeklődés felkeltése.
- A gyermekek egyéniségének kibontakoztatása, pozitív személyiség jegyeinek megalapozása- egyéni fejlesztése.
- Az önkifejezés lehetőségének biztosítása.

Feladat:

- ⌚ A magyaros gondolkodásmód, színes nyelvi sajátosságainak megalapozása.
- ⌚ Nyugodt légkör, megfelelő hely biztosítása a mindennapos mondókázásra, verselésre, mesélésre.
- ⌚ A mese képi és konkrét formában a gyermekek számára érzelmi élmények nyújtása, játékos mozgással összekapcsolt mondókákkal, dúdolókkal, versekkel.
- ⌚ Irodalmi élmény biztosítása mellett adjunk lehetőséget a bábozás, dramatizálás, önkifejezés megvalósításának.
- ⌚ A gyermek és óvónő által készített igényes szemléltető eszközök és kellékek alkalmazása.
- ⌚ Nyelvi játékok - drámajátékok alkalmazása.
- ⌚ Nyelvi képesség differenciált fejlesztése, mesetudat alakítása.
- ⌚ Az irodalmi élményekben rejlő nevelési lehetőségek kihasználása.
- ⌚ A választékos beszéd alakítása, szókincsbővítés.
- ⌚ Családok meggyőzése az élő mese fontosságáról.

Alapelvek:

- A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- Különböző személyiségek, megnyilvánulási formák elfogadása (az inkluzív pedagógia szellemében).
- A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Tartalom:

Az anyag kiválasztás szempontjai:

- Népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek, melyek a természeti és társadalmi környezetről szólnak, megvalósítva a gyermekek esztétikai-értelmi-érzelmi-erkölcsi fejlődését és fejlesztését.
- Igényes irodalmi anyag, a magyar népköltészet, a népi, dajkai hagyományok alapján.
- A magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi.
- Feleljen meg az óvodás gyermekek szemléletmódjának és világképének.

Szervezési elvek, keretek:

- Minden lehetőséget felhasználunk az irodalmi élmények átadására, feldolgozására.
- Mindennapos mese lehetőségének biztosítása (délutáni pihenőidő előtt is).
- Az élményszerű mesefeldolgozást az óvónő elősegíti a tevékenységek tudatos megszervezésével- a komplexitás megvalósításával.
- A versek, mesék, saját (kitalált) történetek a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz is kapcsolódjanak.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakul mesetudatuk.
- Örömmel fogadják be az irodalmi élményeket, igényük a mindennapi mesélés, verselés.
- Tudnak tiszta kiejtéssel, természetes hanghordozással, ritmust érzékeltetve, emlékezetből felidézni néhány mondókát, verset, mesét, történet cselekményének mozzanatait.
- Szívesen nézegetnek verses, mesés könyveket.
- Várják a mesehallgatást, ismernek magyar népköltészeti, klasszikus és gyermekirodalmi alkotásokat.
- Igénylik az irodalmi élmények változatos forrásait.
- Vannak kedvenc képeskönyveik, meséik, értékelik, tisztelik a könyvet.
- Ismert mesék lényeges mozzanatait ki tudják emelni, időrendben fel tudják idézni, "újra-alkotni".

- Képesek megkezdett történetet befejezni, kitalálni saját történetet, mesét, használják a népmesék kifejezéseit, színes nyelvi sajátosságait.
- Szívesen báboznak, dramatizálnak, kezdeményeznek mesélést, bábozást, dramatizálást, melyek során kihasználják az önkifejezés lehetőségeit.
- Az irodalmi élményeket vizuális módom is feldolgozzák, kreatív ötleteik megjelennek saját készítésű díszletek, bábok, játékeszközök alkotása során, melyeket tevékenységeikben felhasználnak.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembevételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésviláguk formálása, esztétikai fogékonyságuk alakítása.
- A közös éneklés, együttes játék örömeinek megéreztetése, zenei anyanyelvük megalapozása.

Feladat:

- A zenei anyagok igényes kiválasztása, a csoport adottságainak és az egyéni képességek figyelembevételével.
- Megfelelő idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és a szervezett formában történő zenei tevékenységekhez.
- A közös éneklés és zenei tevékenységek megszerettetése.
- A gyermekek identitástudatának fejlesztése a népi mondókával, gyermekdalokkal, a népi játékokkal.

Alapelvek:

- A gyermekek zenei képességének elfogadása, tiszteletben tartása.
- Az óvónő mintaadó személyisége a zenei nevelés alapja.
- A zenei nevelést a játékos hangulat jellemzi.
- Elsődleges az élőzene, az óvónő élményt nyújtó tiszta éneklése.
- Az anyagkiválasztás alapja a népi gyermekjátékok anyagából, valamint az igényesen megválogatott kortárs művészeti alkotásokból merítkezik. (Forrai Katalin: Ének az óvodában).
- A zenehallgatási anyag kiválasztásának alapja Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában.

Tartalom:

- A népi gyermekjátékok mellett a művészi értékű, a magyar népzenei sajátosságokra építő komponált dalokból, műzenei szemelvényekből színesíthetjük a választékot.

- A dalok hangkészletén alapuló kiválasztásánál figyelembe vesszük a csoport zenei adottságát.
- Zenei képességfejlesztés tartalma:
 - I. Éneklési készség: tiszta éneklés
 - II. Ritmusérzék: egyenletes lüktetés,
ritmusérzék,
tempóérzék,
gyermekhangszerek.
 - III. Hallás fejlesztés: környezet hangjai,
hangmagasság,
hangszínérzék,
dinamikai érzék,
zenehallgatás,
dalfelismerés,
belső hallás.
 - IV. Mozgás képesség: alapvető tánclépések,
mozgáskultúra,
együttes mozgás.
 - V. Zenei alkotókedv: improvizáció,
zenei kreativitás.

Szervezési elvek, keretek:

- Figyelembe vesszük az egyéni készségeket, képességeket a csoport összetételét.
- Kötött és kötetlen tanulási forma egyaránt választható.
- A zenei képességfejlesztés elsősorban egyéni és mikrocsoportos formában történik.
- A spontán adódó lehetőségek kihasználása a képességek fejlesztésére, a gyermekdalok, mondókák gyakorlására, és a zenehallgatásra.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Éneklés, mondókázás, zenélés során pozitív érzelmi viszony alakul ki a közös zenei tevékenységek iránt.
- Egyéni képességeiknek megfelelően tisztán, szép szövegkiejtéssel tudnak mondókákat, dalokat hangoztatni, énekelni.
- Önállóan kezdeményeznek dalokat, mondókákat, dalosjátékokat.
- Természetes járásnak megfelelő tempóban énekelnek, mondókáznak egyénileg és csoportosan is.
- Tisztán énekelnek vissza változatos dallammotívumokat és pontosan tapsolnak vissza szöveges ritmusmotívumokat.
- Jól ismert dalokat, mondókákat felismernek dallamáról, ritmusáról.
- Tudnak dallammotívumokat elbújtatni, jelre hangosan és magukban énekelni.

- A természet és a környezet hangjait felismerik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit (zörej- és beszédhangok).
- Ismernek néhány hangszert, ismerik megszólaltatásuk módját és felismerik azok hangját.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától és kifejezik cselekvéssel, énekkel, mozgással és szavakba foglalva.
- Ritmushangszereket használva lüktetést, ritmust, motívumhangsúlyt kiemelve képesek dalok, mondókák kíséretére, ritmuszenekar alakítására.
- Megérzik a zenei motívum hosszát és azt mozgással térben szemléltetik.
- Képesek körbejárni, térformákat alakítani kézfogással, szép testtartással. Egyszerű táncos és egyensúlyváltást kívánó mozgásokat esztétikusan megformálni, örömmel végezni.
- A zenei nevelés során kialakul zenei kreativitásuk, improvizatív készségük, mely dallamrögtönzésben-; dalokhoz, negyed szünet érzékeltetéséhez játékos mozdulatok, játék nélküli dalokhoz egyszerű játékok kitalálásában nyilvánul meg.
- Figyelmesen hallgatják a bemutatott élő zenét, a népdalokat, más népek dalait, a műzenei szemelvényeket.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembevételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Cél:

- Alakuljon, folyamatosan fejlődjön a gyermekek esztétikai érzéke, a szép iránti nyitottsága, gazdagodjon térforma és színeképzete, belső képi világa.
- Igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva.

Feladat:

- ⌚ Szabad alkotómunka támogatása (idő, hely, eszköz biztosítása, változatos anyagok, különböző technikai alapelemek, eljárások megismertetése).
- ⌚ A környező világ felfedezése során szerzett élmények, tapasztalatok vizuális megjelenítése.
- ⌚ Egyéni képességfejlesztés biztosítása, tehetséggondozás.
- ⌚ Művészeti kultúránk alapjaival való ismerkedés.
- ⌚ A gyermeki alkotások bemutatása, tehetségek bátorítása.

Alapelvek:

- Minden gyermekmunka alkotás.
- Maga a tevékenység és annak öröme a fontos.
- A gyermeki szükséglet figyelembevétele (érdeklődés, kíváncsiság kielégítése).

Tartalom

A vizuális nevelés ajánlott tevékenységei:

- rajzolás,
- festés,
- mintázás,
- képalakítás,
- barkácsolás,
- konstruálás,
- kézimunka,
- díszítómunka,
- kézművesség,
- ismerkedés:

- műalkotásokkal és népművészeti elemekkel,
- nemzeti szimbólumokkal,
- esztétikus tárgyi környezettel.

Szervezési elvek, keretek:

- A tevékenységformák a mindennapi játékban integrálódnak, egész nap folyamán a technikai eszközök szabadon állnak a gyermekek rendelkezésére.
- Tudatosan irányított kötetlen formájú mikro csoportos tevékenységet szervezünk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek munkáikban az őket körülvevő világ jellemzőit megjelenítik vizuális formában.
- Vannak ismereteik művészeti kultúránk alapjairól.
- Finommotorikájuk kialakult.
- Emberábrázolásuk egyéni vonásokat is tartalmaz, felismerhető.
- Alkotásaikban az elsajátított technikákat tudják alkalmazni.
- Az eszközöket megfelelően használják, tisztán dolgoznak.
- Saját elképzeléseiket, önállóan képesek megvalósítani.
- Ismerik, változatosan használják az alapszíneket és azok árnyalatait.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembevételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6.2.4. Mozgásfejlesztés

Cél:

- A gyermekek egészségének megóvása, prevenciója, harmonikus fejlődésük elősegítése.
- Természetes mozgáskedvük fenntartásával, testi, értelmi képességeik fejlesztése, mozgáskultúrájuk alakítása.

Feladat:

- ⌚ A gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, változatos hely, eszköz, idő és foglalkoztatási forma biztosításával.
- ⌚ Mindennapi mozgás biztosítása.
- ⌚ Képességeik komplex fejlesztése.
- ⌚ A fokozatosság elvére épülő differenciált fejlesztés alkalmazása.
- ⌚ Kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása.
- ⌚ Szabadlevegőn való tartózkodás kihasználása.
- ⌚ Családi szemlélet formálása.

Alapelvek:

- Minden képességfejlesztés alapja a mozgás.
- A gyermekek mozgásfejlesztésének alapvető eszköze a játék.
- Egyéni fejlődési ütem figyelembevétele.
- Képességek, adottságok elfogadása, tiszteletben tartása.
- A motoros képességek fejlesztése, alapját képezi az értelmi-, szociális-, és anyanyelvi képességek fejlesztésének is.

Tartalom:

Mozgástevékenység keretén belül fejlesztendő motoros képességek:

- Kondicionáló képességek fejlesztése.
- Koordinációs képességek fejlesztése.
- Mozgékonyság, hajlékonyság fokozása.

Szervezési elvek, keretek:

Tervezett mozgás

- Irányított mozgásfejlesztés (heti 1-2):
 - képesség fejlesztés,
 - testnevelési játékok.
- Mindennapos mozgás:
 - mozgásos játékok,
 - szabadtéri mozgások.
- Egyéb lehetőségek:
 - túrák, kirándulások,
 - játékos vízhez szoktatás (5éves kortól),
 - énekes, mozgásos játékok,
 - spontán mozgásos játékok,
 - prevenciós mozgásfejlesztés,
 - sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, mozgásfejlesztő óvodapedagógus irányításával.

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Mozgásigényük és a mozgás iránti pozitív beállítódásuk kialakult.
- Mozgásuk koordinált összerendezett.
- Természetes nagymozgásaik kivitelezése egyre pontosabb, megváltozott körülmények között is biztosan tudják alkalmazni. Finomabb, apróbb mozdulatok elvégzésére képesek, melyek segítik a mozgáskombinációk megvalósulását.
- Cselekvőképességük erőteljes, megfelelően gyors, mozgásuk kitartó.
- Egyensúlyoznak különböző mozgáshelyzetekben, képesek a biztos egyensúlyi helyzet megtartására.
- Testséma ismeretük pontos, térben és időben megfelelően tájékozódnak.
- Testnevelési játékokban ismerik az egyéni, csoportos, sor- és váltóversengést, játszanak felnőtt segítségével vagy önállóan, a szabályok pontos betartásával. Értik az egyszerű vezényszavakat.
- Bátran mernek próbálkozni, kudarctűrőképességük fejlett.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembevételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6.2.5 A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

Sokoldalú megtapasztalás útján a gyermekek környezetben való biztos eligazodásának, tájékozódásának, ökológiai szemléletének és környezettudatos magatartásának alapozása, formálása a fenntarthatóság szellemében.

Feladat:

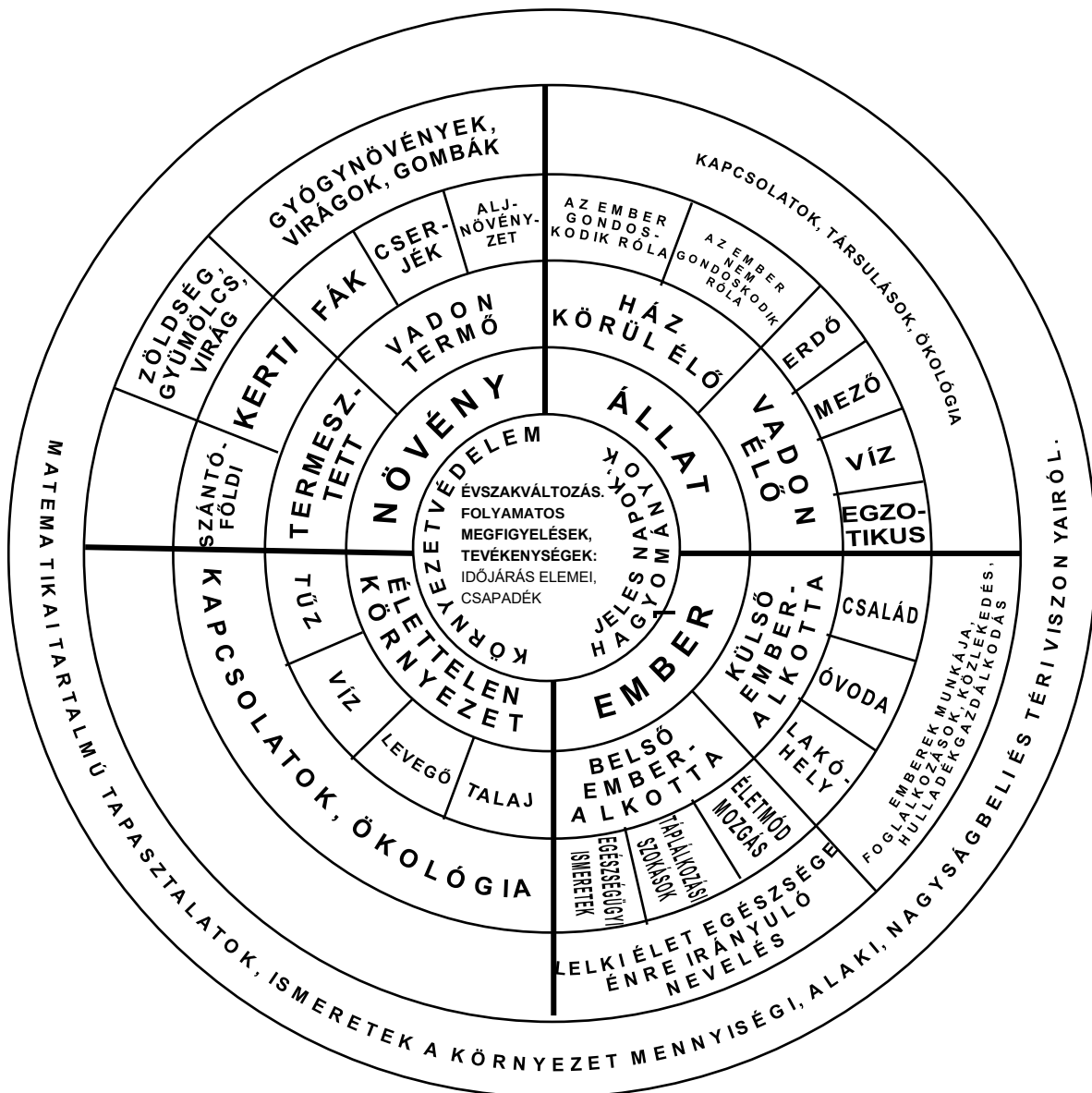
- ⌚ A fenntarthatóságot biztosító személyiség, magatartás és attitűdformálás: érdeklődés, kíváncsiság, érzelem, másokra való odafigyelés, másság elfogadása, empátia, segítő magatartás, tolerancia.
- ⌚ Folyamatos megfigyelésekkel tapasztalások, élmények biztosítása.
- ⌚ A gyermekek önálló véleményalkotásának segítése, döntési képességük fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- ⌚ Szűkebb és tágabb környezetünkben való biztonságos eligazodás, tájékozódás segítése, gyakorlása.
- ⌚ A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, helyi hagyományok, értékek beépítése a nevelési folyamatba.
- ⌚ A közösséghez való tartozás élményének biztosítása.
- ⌚ A nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek, szeretetének, védelmének kialakítása.
- ⌚ A közlekedésre neveléssel a szociális kompetenciák formálása, közlekedési magatartás - közlekedési kultúra, attitűd- fejlesztése.
- ⌚ A környező világ megismerése közben matematikai tapasztalatok biztosítása.
- ⌚ Változatos szervezeti keretek biztosítása.

Alapelvek:

- A személyes példamutatás mintául szolgál.
- Tudatos szemléletformálás.
- A környezeti nevelés beépül az óvodai élet mindennapi tevékenységeibe.
- Építünk a gyermekek természetes kíváncsiságára.
- A képességfejlesztés alapja az egyéni megtapasztalás.

- Az ismeretszerzés ökológiai alapokon történik.
- A helyi értékek megismertetése beépül a környezeti tapasztalatszerzésbe.
- A környezetvédelmet is tanítani kell!
- A játékosság elve érvényesül.

Tartalom:

Szervezési keretek, elvek:

- A tevékenységek szervezésénél vegyük figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségi szintjét, a csoport összetételét.
- Lehetőségeinkhez mérten mindent természetes élethelyzetben mutassunk meg.
- A témától és helyszíntől függően alkalmazzuk az egyéni, mikrocsoportos, csoportos fejlesztéseket.

- Lehetőség és igény szerint 5-7 éves gyermekek számára csoportközi tevékenységek is szervezhetőek.
- A spontán és irányított tanulási forma egyaránt választható.
- A közlekedésre nevelés projekt keretében, komplex formában történik.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Ismerik lakóhelyük közvetlen és tágabb környezetét, városuk értékeit, nevezetességeit.
- Ismerik a környezetükben található intézményeket (posta, gyógyszertár, iskola, orvosi rendelő stb.).
- Ismerik teljes nevüket, születési idejüket, lakcímüket, szüleik nevét.
- Képesek a **környezettudatos gondolkodásra**, magatartásra a mindennapokban (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, újrahasznosítás).
- Kialakul megfelelő értékrendjük a **fenntarthatóságra**, a természeti és épített környezet megóvására.
- Tudatosul bennük a takarékoság fontossága.
- Szeretik és tisztelik a **természetet**, **pozitívan** viszonyulnak annak kialakult rendjéhez, rendelkeznek annak megóvásához szükséges magatartási formákkal.
- Kialakul **természetvédelmi, ökológiai szemléletük**.
- Vannak ismereteik a növényekről, állatokról, részt vesznek gondozásukban, ápolásukban.
- Tudnak különbséget tenni az évszakok között.
- Ismerik a napszakokat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket.
- Rendelkeznek a gyalogos közlekedés és a tömegközlekedési alapszabályokkal.
- Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, kialakul tér-, sík és mennyiség szemléletük.
- Képesek sorozatokat, halmazokat alkotni, összehasonlítani, becsülni, analizálni, szintetizálni.
- Kialakult számfogalmuk önmagukhoz való fejlődésben, **képességüktől függően minimum 10 –es számkörben**.
- Felismernek egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat.
- Térben tudnak tájékozódni, megkülönböztetni a jobb-bal irányokat.
- Képesek kifejezni gondolataikat.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembevételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6.3. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

A gyermekek egyéni képességükhöz mértén örömmel végezzenek minden olyan munkát, amely saját személyükkel, szükségletükkel, a csoport életével kapcsolatos.

Feladat:

- ⌚ Sokszínű gyermeki tevékenység közben munkafolyamatok megismertetése, az ehhez szükséges eszközök gondos megválasztása, biztosítása.
- ⌚ Munkához való pozitív attitűd kialakítása.
- ⌚ Eszközök célszerű használata során a munkavégzéshez szükséges készségek, képességek alakítása.
- ⌚ Összhangteremtés a család és az óvoda szokásai között.
- ⌚ Folyamatos segítségnyújtás, baleset megelőzés.

Alapelvek:

- A munkának meghatározott célja van.
- Fontos a mintaadás, folyamatos segítségnyújtás.
- A pozitív értékelés motiválja a munkavégzést.

Tartalom:

Tevékenység fajtái:

- Önkiszolgálás
- Közösségért végzett tevékenységek:
 - naposi munka,
 - környezet rendjének megőrzése,
 - alkalmi munkák és egyéni megbízások,
 - állat és növénygondozás.

Szervezési elvek, keretek:

- A munkatevékenység fajtáit, azok tartalmát, szokásait, minden csoportban az ott dolgozó felnőttek közösen alakítják ki, elegendő időt, megfelelő eszközt biztosítva a tevékenységek végzéséhez.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket (önkiszolgálás, naposi munka, növény- és állatgondozás, környezet rendjének megőrzése, alkalomszerű munkák, egyéni megbízatások).
- Ismerik a munkafolyamatok egyes mozzanatait és azok sorrendjét.
- Bonyolultabb feladatokat is örömmel végezzenek.
- Szívesen vállalnak feladatokat a közösség érdekében, ebben megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- Ügyelnek saját személyük, személyes dolgaik és környezetük rendjére, a munkájukban önállóak, kitartóak, átérzik annak felelősségét.
- Munkavégzés során képesek az együttműködésre, minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.
- Megértik mit várnak el tőlük és azt önállóan teljesítik.
- A munkavégzéshez legszükségesebb eszközök célszerű használatát ismerik, azokat önállóan használják.
- Munkajellegű tevékenységeket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemezi.

6.4. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célja:

Az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, komplex személyiség fejlesztés az egyéni képességek figyelembevételével.

Feladat:

- ⌚ A tanulást támogató környezet megteremtése, játékos, cselekvéses tanulás feltételeinek biztosítása.
- ⌚ Párhuzamosan végezhető tevékenységek szervezése.
- ⌚ Sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása.
- ⌚ A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire épített változatos tevékenységek szervezése, további tapasztalatok szerzése az őt körül vevő természeti és társadalmi környezetből.
- ⌚ A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése, élethelyzetekben való gyakorlása különböző tevékenységeken keresztül.
- ⌚ Játékba ágyazott komplex párhuzamosan végezhető tevékenységek szervezése.
- ⌚ Kreativitás erősítése.
- ⌚ Kapcsolódási pontok keresése a nevelési területek között.
- ⌚ Újszerű tanulási módszerek, technikák alkalmazása (IKT eszközök előtérbe helyezése az egyéni fejlettség és az életkori sajátosságok figyelembevételével).

Tartalom:

A szervezett tanulás formái

Kötetlen és kötelező formában történő megvalósítás.*

Szervezési elvek, keretek:

Frontális:

- mozgás / testnevelési foglalkozás, mozgásos játékok /,
- énekes játékok,
- mese – vers, dramatikus játékok,
- alkalmanként a környezet megismerése, megszerettetése.

Mikro csoportos:

- mondókázás, vers, mese, anyanyelvi játékok,
- ábrázolás és kézimunka,
- zenei képességfejlesztés,
- a környezet megismerése, megszerettetése.

Egyéni:

- Részképességek fejlesztése minden tevékenységformában a gyermek egyéni fejlettségétől függően.

A program vegyes életkorú és osztott óvodai csoportban is megvalósítható.

**EFOP-3.1.5-16-2016-00001 tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása projekthez kapcsolódó vállalt tevékenységek.*

7. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése megerősíti az óvodát abban, hogy az iskolára való előkészítés nem külön feladat, hanem a pedagógiai program működtetése során természetesen megvalósuló folyamat. Ha az óvoda az életkori sajátosságok figyelembevételével, a kívülről érkező nyomás ellenére megmarad óvodának, akkor szolgálja leginkább a gyermeki személyiség optimális kibontakozását.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

A következő életszakaszra való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama;
- a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés;
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele;
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;

- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- minden szófajt használ;
- különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot;
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek);
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét;
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről;
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit;
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A **szociálisan** egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival szemben.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladattudata kialakulóban van és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg;
- a tevékenységek végzéséhez önállósága, kitartása, munkatempója, önfegyelme megfelelő.

A fenti kritériumok eléréséhez a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében speciális szakemberek segítségét vesszük igénybe.

*„Mikor először mennek iskolába,
Szívünkben hűvös áhítat terem,
Kitárul nekik a mesék világa,
Hol betűk nyílnak kéklő tengeren.”*

(Keszthelyi Zoltán)

7.1. Pedagógiai munka értékelése

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 63.§ alapján** (1) „Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell. (4) Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.”

Ezért az intézményünkben folyó nevelési-oktatási munka alapjaként a gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére vonatkozó mérési rendszer működik.

A gyermekek értékelése az intézmény szabályzó dokumentumainkban megfogalmazott/elfogadott, közös alapelvek és követelmények alapján folyik.

A gyermeki teljesítményeket folyamatosan dokumentáljuk, elemezzük. A pedagógiai programnak és az egyéni fejlesztési tervnek megfelelően történik az egyénre szabott értékelés, amely nyomon követhető (a gyermekek eredményeiről visszacsatolás a szülőnek). *(Egyéni fejlődés mutatói).*

A csoportnaplóban is rögzítjük, melyből a nevelési tervekben az óvodapedagógus feladatai tovább bonthatók.

Eljárás rend	
Mérés	Határidő
1. alkalom:	20... október <i>(Év közben érkező gyermekeknél beszoktatás után)</i>
2. alkalom:	Nem tanköteles korúak: 20.... május Tanköteles korúak: 20.... március
Értékelés	Határidő:
Félévkor:	20... október
Évvégén:	20... május
Szülők tájékoztatása	20...október végéig
	20... március/május végéig

8. Rendezvények, jeles napok, ünnepek

Téma	Cél	Időpont
Évnyitó nevelési értekezletek	A nevelési év feladatainak megbeszélése. Munkaterv elfogadása.	Szeptember
Szülői értekezletek	Szülők tájékoztatása.	
Dédesi vásár	Igazi vásári hangulat érzékeltetése a gyermekekkel.	
Mihály napi vásár	Hagyományok felelevenítése, egyes szokások beépítése a nevelőmunkába.	
Népmese napja	A gyermekek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megerősítése.	
Szüreti kavalkád	Hagyományápolás, régi szokások felelevenítése, szülőkkel való közös együttműködés, tevékenykedés.	
Szüret	Környezeti nevelés, közösségformálás.	
Lecsóparti	Az egészséges életmódra nevelés, a szülőkkel való kapcsolat erősítése.	
Őszi kirándulások	Tágabb környezet megismerése, környezettudatos életmód alakítása.	Október
Zene világnapja	Művészeti élménynyújtás, kötődés a zenéhez.	
Ötórai tea	Óvoda-család kapcsolatának erősítése, közösségformálás.	
Köszöntés az idősök hetén	Az idősök tiszteletére, megbecsülésére nevelés. A másság elfogadására nevelés.	
„Tök-jó hét”	A komplex tevékenységszervezés közös óvodai szintű megvalósítása. Csoportközi tevékenységek szervezése.	
Köztársaság napja	A gyermekek identitástudatának fejlesztése.	
Egy gyerek-egy virághagyma akció	Óvoda – család kapcsolatának erősítése szülők bevonásával, gyűjtőmunka szervezése (érzelmek, motivációk) egymás munkájának megbecsülése.	
Márton nap	A jeles naphoz kapcsolódó hagyományok felelevenítése.	November
Jótekonysági bál	Jó kapcsolat építése a közvetlen és közvetett partnerekkel.	
Adventi varázslat	A karácsonyi ünnep hangulati előkészítése.	
Luca nap	Hagyományok felelevenítése, kapcsolása a mindennapi élethez.	December

Karácsony az idősek otthonában	Az idős emberek tiszteletére nevelés, másság elfogadása, az ajándékozás örömeinek több csatornán történő átélése.	
Adventi játszóház	Óvoda – család kapcsolatának mélyítése, erősítése, ünnepre való ráhangolódás.	
Karácsonyi hangverseny	Ráhangolás az ünnepekre, változatos zenei élmény nyújtása.	
Vízkereszt	Hagyományápolás, a helyi hagyományok tisztelete.	Január
Farsang	Népi hagyományok ápolása.	Február
Nőnap köszöntés az idősek otthonában.	A nők tiszteletére, megbecsülésére nevelés.	
Március 15-i megemlékezés	Hazaszeretet, nemzeti hovatartozás érzésének erősítése.	Március
Víz világnapja	A természeti értékeink megbecsülésére nevelés.	
Családos vetélkedő	Sportversenyen keresztül az egészséges versenyszellem erősítése.	
Húsvét	Népi hagyományok ápolása.	
Konferencia	Tudásmegosztás, jógyakorlat átadása.	
Húsvéti játszóház	A gyermekek érzelmi életének gazdagítása, művészeti nevelés fejlesztése, művészeti élménynyújtás, szülőkkel való kapcsolat mélyítése.	Március- április
Egy virág – Egy gyermek akció	Esztétikai ízlésformálás, az óvoda – szülők kapcsolatának mélyítése, együttműködési képesség fejlesztése és a munka megbecsülésére való nevelés.	
Nyílt napok	A szülők betekintése az óvodai életbe.	Április
Tavaszi zsongás	Egészségmegőrzés a szabadban, közös mozgás a szülőkkel, egészség, mint „érték” – szemléletformálás, alakítás.	
Téma	Cél	Időpont
Föld napja	A természet szeretetére, tiszteletére nevelés, környezetvédelmi szokások alakítása.	
Ovis gála	A tagóvodákban folyó munka egy szeletének bemutatása.	Április
Tavaszi kirándulások	Tágabb környezet megismerése, környezettudatos életmód gyakorlása.	Április- május
Anyák napja	A szeretet, megbecsülés érzésének erősítése.	Május

Madarak és fák napja	A természet szeretetére, tiszteletére nevelés, környezetvédelmi szokások alakítása.	
Kihívás napja	Mozgáskéességek fejlesztése.	
Nagyok búcsúja	Közösséghez tartozás érzésének erősítése.	
Gyermeknap	Örömszerzés.	
Erdei óvoda - Lázbérc	Tágabb környezet megismerése, változatos élménynyújtás.	
Nevelési értekezletek	Az éves munka értékelése, további feladatok meghatározása.	Június
Erdei Óvoda - Jósvalő	Tágabb környezet megismerése, változatos élménynyújtás.	

9. A pedagógiai munka egyéb szinterei

9.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

9.1.1. Gyermekvédelem az óvodában

Cél:

- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés és gondoskodás biztosításával.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett, a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

Feladat:

- ⌚ A gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása.
- ⌚ A hátrányok csökkentése, kompenzálása.
- ⌚ A hátrányos helyzet, veszélyeztetett és tanköteles korú gyermek óvodába járásának nyomon követése.
- ⌚ Családi környezet megismerése, folyamatos kapcsolattartás.
- ⌚ Partneri kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- ⌚ Jelzőrendszer működtetése.
- ⌚ Az információk bizalmas kezelése.

Alapelvek:

- Inkluzív pedagógiai szemlélet.
- A gyermekvédelmi munka minden pedagógus kötelessége és feladata.
- Integrált nevelés.
- Az óvodapedagógus minden esetben a gyermek érdekeit védi, képviseli.
- A szülő partner a nevelésben.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- Segíti és összehangolja az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét.
- Figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését.
- Részt vesz a szakmai továbbképzéseken, esetkonferenciákon, együttműködik a jelzőrendszer tagjaival.
- Rendszeresen konzultál a védőnővel, gyermekorvossal.

- Figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos dokumentációt.

A gyermekvédelmi gondoskodásra leggyakrabban rászoruló gyermekek:

- hátrányos helyzetű gyermekek,
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek,
- veszélyeztetett gyermekek.

A szociális segítő támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását.

Feladatai:

- egyéni segítés, tanácsadás,
- csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka),
- segítségnyújtás, a jelzések megtételének támogatása.

A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák:

- esetmegbeszélések,
- szupervízió,
- intézményen belüli belső képzések.

9.1.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Cél:

Az ép és sajátos nevelési igényű gyerekek együttnevelése. Sajátos nevelési igényű gyerekek életminőségének javítása, örömteli gyermekkor biztosítása.

Feladat:

⌚ Tevékenységre ösztönző, egészséges élettér és a fejlődéshez szükséges komplex nevelési környezet, feltételeinek biztosítása. ⌚ Beilleszkedésük segítése, hátrányok kompenzálása, különbözőségük elfogadása. ⌚ Az eltérés okait feltáró dokumentumok megismerésével korrekciós nevelés és ép funkciók fejlesztése. ⌚ Speciális szakemberek bevonásával egyéni képességek fejlesztése.

Alapelvek:

- Esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés.
- Hatékony együttműködés a családdal és a speciális szakemberekkel.
- Differenciálás és egyéni bánásmód.

Tartalom:

Fejlesztés az eltérő fejlesztési ütem figyelembevételével.

Szervezési elvek, keretek:

- Óvodai nevelés keretében- csoportokban.
- Speciális feladatokat ellátó terápiák keretében- egyéni fejlesztés.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése teljes integráció keretén belül történik.

9.1.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

Cél:

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek közösségbe való integrálása és differenciált fejlesztése.

Feladat:

⌚ Tevékenységre ösztönző, egészséges élettér és a fejlődéshez szükséges komplex nevelési környezet, feltételeinek biztosítása.⌚ Beilleszkedésük segítése, hátrányok kompenzálása, különbözőségük elfogadása., tolerálása, az individuum védelme.⌚ A tanulási képességek megalapozása, valamint a diagnosztizálás során feltárt részképesség zavarok, gyengeségek kompenzálása, korrekciója.⌚ Speciális szakemberek bevonásával egyéni képességek fejlesztése.

Alapelvek:

- Esélyegyenlőség, egyenlő hozzáférés, inkluzív nevelés.
- Hatékony együttműködés a családdal és a speciális szakemberekkel.
- Differenciálás és egyéni bánásmód.

Tartalom:

- Fejlesztés az eltérő fejlesztési ütem figyelembevételével.

Szervezési elvek, keretek:

- Óvodai nevelés keretében- csoportokban integráltan, illetve egyéni fejlesztés.
- Speciális feladatokat ellátó terápiák keretében- egyéni fejlesztés.

9.1.4. Tehetséggondozás

Cél:

A tehetségígéretes gyermekek korai felismerése, azonosítása, egyéni képesség szerinti fejlesztésének segítése.

Feladat:

⌚ Felismerni a kiemelkedő képességek megjelenési formáit.⌚ Segíteni a gyermeket a tovább fejlődésében.⌚ Intellektusuk, kreativitásuk ösztönzése.⌚ Reális énkép, egészséges önértékelés alakítása.⌚ Elfogadó légkör biztosítása.⌚ A szülők segítése tehetségígéretes gyermekük nevelésében.

Alapelvek:

- Az egész személyiséget fejlesztjük.
- A fejlettségi szint megállapítására épülő tudatos fejlesztés.
- Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztéssel a gyermek erős és gyenge oldalának egyidejű fejlesztése.
- A tehetségfejlesztés az óvodai nevelés szerves része.
- A játékosság elve érvényesül.
- A foglalkozásokat óvodapedagógus végzettséggel rendelkező szakember vezeti.

Tartalom:

Fejlettségi szintre épülő speciális anyagkiválasztás.

Szervezési elvek, keretek:

- A tevékenységek szervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, a kiemelkedő képességek megjelenési formáját, a fejlettség szintjét.
- Alkalmazunk egyéni és a mikrocsoportos fejlesztést is.
- Spontán és irányított tanulási forma egyaránt alkalmazható.

Zeneóvoda

Cél:

A zene területén tehetségígéretes gyermekek korai felismerése, azonosítása, egyéni képesség szerinti fejlesztésének segítése.

Feladat:

- ⌚ Komplex (intellektuális) képességek fejlesztése.
- ⌚ Formaérzék fejlesztése a gyermekdalok motívumainak tagolásával, s azok kifejezése változatos módon.
- ⌚ Alkotóképesség, kreativitás fejlesztése dallam, ritmus, mozgás improvizációkkal.
- ⌚ Gyermekek zenei képességének sokoldalú és változatos fejlesztése.

Anyagkiválasztás szempontjai:

- Népi mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, kiegészítve a magyar népzenei sajátosságokra építő művészi értékű kortársalkotásokkal.

Gyermektánc

Cél:

A mozgás, tánc területén tehetségígéretes gyermekek korai felismerése, azonosítása, egyéni képesség szerinti fejlesztésének segítése.

Feladat:

- ⌚ A gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése.
- ⌚ A néptánc alapelemeinek megismertetése.
- ⌚ A népi hagyományok megismerésének, tovább élésének elősegítése.

Anyagkiválasztás szempontjai:

- A gyermektánc tanításánál irányadónak tartjuk Foltin Jolán – Tarján T. Katalin – „Játék és tánc az óvodában” kiadványban megfogalmazottakat.

Vizuális tehetségműhely

Cél:

A vizualitás területén tehetségígéretes gyermekek korai felismerése, azonosítása, egyéni képesség szerinti fejlesztésének segítése.

Feladat:

- ⌚ A gyermekek adottságainak kibontakoztatása.
- ⌚ Önkifejező készség, fantázia, vizuális kommunikáció, problémamegoldó képesség fejlesztése.
- ⌚ Esztétikai érzelmek, nyitottság, érdeklődés, kíváncsiság fokozása.
- ⌚ Megismerő, befogadó képesség erősítése.
- ⌚ Alkotási vágy kielégítése, - az alkotómunka örömeinek erősítése.

Anyagkiválasztás szempontjai:

- A változatos technikák alkalmazása a képi, a plasztikai, és a környezet alakításból eredő aktív tárgykészítéshez.
- Műalkotásokkal és népművészeti elemekkel, esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés.

Dráma- anyanyelv tehetségműhely

Cél:

Az irodalom, kommunikáció területén tehetségígéretes gyermekek korai felismerése, azonosítása, egyéni képesség szerinti fejlesztésének segítése.

Feladat:

- ⌚ Gazdag verbális és metakommunikációs eszköztár megismertetése.
- ⌚ Felszabadult önkifejezés kibontakoztatása.
- ⌚ Szociálisérzékenység, empátikus-, kooperációs-, kommunikációs készség fejlesztése.
- ⌚ Megismerő, befogadó képesség erősítése.

Anyagkiválasztás szempontjai:

- az óvodás gyermekek szemléletmódjának, és világképének megfelelő népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek

Mozgás- tehetségműhely

Cél:

A mozgás területén tehetségígéretes gyermekek korai felismerése, azonosítása, egyéni képesség szerinti fejlesztésének segítése.

Feladat:

- ⌚ A gyermekek adottságainak kibontakoztatása.
- ⌚ Mozgás megszerettetése.
- ⌚ Testi képességek, téri tájékozódás képességének, kondicionáló és koordinációs képességek fejlesztése.
- ⌚ Mozgásigény kielégítése.

Anyagkiválasztás szempontjai:

Mozgástevékenység keretén belül fejlesztendő motoros képességeknek megfelelő anyag kiválasztása.

- Kondicionáló képességek fejlesztése.
- Koordinációs képességek fejlesztése.
- Mozgékonyság, hajlékonyság fokozása.

Logikai tehetségműhely

Cél:

A logikus gondolkodás, kreativitás, memória területén tehetségígéretes gyermekek korai felismerése, azonosítása, egyéni képesség szerinti fejlesztésének segítése.

Feladat:

- ⌚ A környező világ megismerése közben matematikai tapasztalatok, adatfeldolgozás lehetőségének biztosítása.
- ⌚ Logikus gondolkodás, kreativitás, memória fejlesztése.
- ⌚ Önálló döntéshozatal kialakítása.
- ⌚ Összefüggések, globális folyamatok felismertetése.
- ⌚ Önfegyelem, kudarcűrő képessége, kitartása, akaraterő erősítése.

Anyagkiválasztás szempontjai:

- Változatos fejlesztő eszközök használata, logikai fejtörők, memóriafejlesztő feladatok, képességfejlesztő játékok (sudoku, sakk, rejtvények) bűvész trükkök, kombinatorikai játékok, szituációs játékok.

9.2. Nemzetiséghez tartozó, gyermekek integrált, fejlesztő nevelése

Cél:

Az óvodába kerülő nemzetiséghez tartozó, gyermekek közösségbe való beilleszkedésének segítése.

Feladat:

- ⌚ A rendszeres óvodába járás szorgalmazása.
- ⌚ Rendszeres kapcsolattartás a családdal, társintézményekkel (Pl. Cigány Kisebbségi Önkormányzattal).
- ⌚ Az esélyegyenlőtlenség csökkentése.
- ⌚ Az egyenlő hozzáférés biztosítása.

Alapelvek:

- Az előítéletektől mentes különbözőség elfogadása, tolerancia, óvónői példamutatás.
- Minden gyermeket azonos jogok illetnek meg.

Tartalom:

Az óvodai nevelés mindennapjaiba saját kulturális értékeik beépítése.

A nemzetiség kultúrájának - igény szerinti - megismertetése magyar nyelven folyik.

Szervezeti elvek, keretek:

Mikro csoportos szervezési formában, kötetlen keretek között valósul meg.

9.3. Óvodai interkulturális nevelés

Cél:

Az óvodába kerülő külföldi, nem magyar anyanyelvű gyermek közösségbe való beilleszkedésének, fejlődésének segítése.

Feladat:

- ⌚ A családokkal való kapcsolattartás a rendszeres óvodába járás érdekében.
- ⌚ Esélyegyenlőtlenség csökkentése.
- ⌚ Egyenlő hozzáférés biztosítása.
- ⌚ A szociális, nyelvi és kommunikációs kompetenciák fejlesztése.
- ⌚ Elfogadó légkör biztosítása.

Alapelvek:

- Minden gyermeket azonos jog illet meg.
- Inkluzív pedagógiai szemlélet.

Tartalom:

Az életkori sajátosságok figyelembe vétele, játékos módszerek, sokszínű tevékenységi formák alkalmazása.

Az interkulturális tartalom megjelenítése valamennyi óvodai tevékenységben.

Szervezési elvek, keretek:

- Mikro csoportos szervezési formában, kötetlen keretek között valósul meg.

10. Nevelési időn túli szolgáltatások

Cél:

A partnerek igényeinek lehetőség szerinti figyelembevétele mindaddig, amíg a gyermekek érdekeit nem sérti.

Feladat:

⌚ A törvény szerinti keretek biztosítása.⌚ A foglalkozási napló vezetése.

☞ Hittan, hitoktatás

Tiszteletben tartjuk a szülők világnézeti - vallási meggyőződését. Tagóvodánként a szülők igényei alapján lehetővé tesszük, hogy heti rendszerességgel a gyermekek az egyház által szervezett fakultatív hitoktatásban vegyenek részt.

- ☞ Játszóház
- ☞ Idegen nyelvvel való ismerkedés
- ☞ Gyermektorna
- ☞ Táborozás
- ☞ Gyermektánc
- ☞ Kulturális intézmények látogatása

11. Dokumentáció

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján törvényi kötelezettségünknek eleget téve 2024. szeptember 1-től az ütemezésnek megfelelően vezetjük be az oviKréta rendszerét, az előírt kötelezően használt nyomtatványok mindegyikét a felületen vezetjük (felvételi előjegyzési napló, felvételi és mulasztási napló, az óvodai csoportnapló, a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációt).

Érvényességi nyilatkozat

A Pedagógiai Keretprogram érvényességi ideje: határozatlan ideig szól.

A Keretprogram nyilvánossága biztosított.

Megtalálható:

- a tagintézmények vezetői irodáiban,
- a Kazincbarcikai Összevont Óvodák honlapján.

Az óvodai beiratkozás alkalmával, a szülők tájékoztatása a Keretprogram tartalmáról.

Felülvizsgálata: évenként, jogszabályi és használhatósági szempontok figyelembevételével.

A módosítás során az elkészítésre vonatkozó legitimációs eljárást kell lefolytatni. Indokolt a módosítás, ha:

- az óvodába járó gyermekek szocio-kulturális környezete nagymértékben megváltozik,
- a program bevalásának eredményvizsgálatai szükségessé teszik a program módosítását,
- a mindenkorı törvényi előírások megváltozása.

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőtestületének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

A program érvényességi ideje: **2024. szeptember 1.**

Legitimációs záradék

- 1.) **Készítette:** Kazincbarcikai Összevont Óvodák igazgatója, nevelőtestülete
Kazincbarcika, 2024. január 15.

.....
Liptákné Gergely Valéria
Igazgató
Ph

- 2.) A Kazincbarcikai Összevont Óvodák módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban magasabb jogszabályban – 20/212. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) bek. a) pont. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról **szakmai véleményt alkotott** az intézményben működő szakmai munkaközösség.

Kazincbarcika, 2024. január 15.

.....
Gálik Valentinné
szakmai munkaközösség-vezető

- 3.) A Kazincbarcikai Összevont Óvodák módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban az óvoda nevelőmunkát segítő alkalmazottai a **tájékoztatást megkapták**.
Kazincbarcika, 2024. január 15.

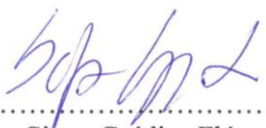
.....
Vincze Éva
Vincze Éva

.....
Majorosné Gyenes Zsanett
Majorosné Gyenes Zsanett

a nevelőmunkát segítő alkalmazottak nevében

- 4.) A Kazincbarcikai Összevont Óvodák módosított pedagógiai programjáról magasabb jogszabályban - Nkt. 72. § (5). biztosított jogok alapján a szülői közösség a **tájékoztatást megkapta.**

Kazincbarcika, 2024. január 15.

.....
Sáros Grédecz Flóra
Szülői Szervezet

- 5.) A Kazincbarcikai Összevont Óvodák módosított pedagógiai programjában a magasabb jogszabályban - 20/2012. (VIII. 31.) 128. § (6) – megfogalmazott elvárás alapján kidolgozott helyi egészségnevelési programot, a nevelőtestület az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködésével készítette el, melyhez az óvoda vezetője beszerezte az óvodapszichológus véleményét is.

Kazincbarcika, 2024. január 15.

.....
Sándor Mária
egészségügyi referens

.....
Dr. Sívákné Váncza Alexandra
óvodapszichológus

6.) Területi hatály:

Az intézmény területére az óvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó – óvodán kívüli programok helyszínére.

7.) Személyi hatály:

- Az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és a pedagógiai munkát közvetlen segítőkre,
- továbbá azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek feladatainak megvalósításában.

8.) Az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján **Liptákné Gergely Valéria**, mint a Kazincbarcikai Összevont Óvodák Igazgatója nyilatkozom, hogy a Pedagógiai Keretprogram a nevelőtestület bevonásával készült, a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

Kazincbarcika, 2024. január 15.

.....
Szitka Péter
Polgármester
Ph.

.....
Liptákné Gergely Valéria
Igazgató

Felhasznált irodalom

- Agárdy Sándor: Praktikum az óvodai és az általános iskolai környezeti neveléshez mindenkinek. (AQUA Kiadó Budapest 1995.)
- Angela Wilkes: Első természetbúvár könyvem (Passage Kiadó)
- Balázsne Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? (Budapest Alex Typo Kiadó 1992.)
- Szabadon, játékosan, örömmel
- Balogh Éva: Fejlődéslélektan I. jegyzet (Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 1993.)
- Bánki Vera - Bálványos Huba: Differenciálás a művészeti nevelésben
- Becsi Bertalan Sarolta - Kunos Andrásné: Az óvodai testnevelés mozgásrendszere és feldolgozása
- Bíró Antalné: Szakirodalmi személyiség gyűjtemény
- Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola
- Dr. Budai Béla: A személyiségfejlődés és nevelési szociálpszichológiája. (Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest)
- Dankó Ervinné Dr.: Az óvoda irodalmi nevelési kérdései korunkban – jegyzet (Dinasztia Kiadó Budapest 1994.)
- Dr. Farkasné Dr. Patakfalvi Vigh Katalin: A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve (RAABE Kisgyermek nagy problémák 2007. december)
- Fábián Katalin: Tevékenységközpontú nevelési program
- Dr. Fejes Erzsébet: Fejlesztő tervek gyűjteménye (Miskolc 2009.)
- Kanczler Gyuláné: Mesélő természet (Kincs Könyvkiadó, 1995.)
- Forrai Katalin: Ének az óvodában (Móra Könyvkiadó, 2017.)
- Hétről hétre tervezés Kézikönyv óvodapedagógusok számára (NOVUM kiadó 2017.)
- Gaál Sándorné - Kunos Andrásné: Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában (Szolnok, Color Print Nyomda, 1996.)
- Gulyás Pálné, Láng Edit, Vízy Istvánné szerkesztő: Természetvédelem és környezetvédelem a nevelésben (TKTE. Budapest 1997.)
- Dr. Havas Péter: A kisiskolások környezeti nevelése ("Réce füzetek" Alapítvány a Magyarországi nevelésér Budapest 1993.)

- Horváth Györgyné - Kissné Takács Erika - Rákóczi Zoltánné: Az óvodás korú gyermekek megismerésének, fejlesztésének rendszere és eszköztára (Debrecen Pedellus Tankönyvkiadó 2005.)
- Lengyel Jánosné: Tanuljatok meg élni a természettel (Média Mix Kiadó)
- Huba Judit: Pszichomotoros fejlesztés a gyógypedagógiában (Tankönyvkiadó 1991.)
- Stöcker Károlyné (szerkesztésében): Játépszichológia
- Jaen Piaget: Szimbólumképzés a gyermekkorban (Gondolat 1978.)
- Jaen Piaget: Válogatott tanulmányok
- Kanczler Gyuláné dr.: A környezeti nevelés pedagógiai és pszichológiai alapja (ELTE TOFK Budapest 2001.)
- Dr. Kárász Imre: Ökológiai és környezetvédelmi alapismeretek (TYPOTEX Kft. Budapest 1990.)
- Kompetencia alapú óvodai programcsomag
- Kovács György – Bakosi Éva: Játék az óvodában (Debrecen, Szerzői kiadás, 1995.)
- Környezeti nevelés az iskolarendszer egészében és az óvodában (Természet és Környezetvédő Tanárok Egyesülete Budapest 1996.)
- Kranz Flohri és Asztrid Schwgter: Találkozunk az erdőben (ÖKOFÓRUM Alapítvány)
- Labancz Györgyi szerkesztő: Óvodások környezeti nevelése ("Réce füzetek" Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért Budapest 1998.)
- Márványköviné - Jászberényi Ágnes szerkesztő: Látható természet I.
- Dr. Mester Miklósné: Környezetismeret – környezetvédelem (Apácai Kiadó Celdömölk 1994.)
- Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan (Bp. Gondolat, 1978.)
- Mozgásműveltség fejlesztése: Óvodai program
- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés -De hogyan? (NAT-TAN sorozat Budapest OKI. 1996.)
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel JNSZM/INT 1997.
- Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból - Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel sorozat II. száma 2002.
- Nagy Jenőné - Németh Menyhértne - Novákné Cseh Ibolya: Rajz, mintázás, kézimunka (Módszertani könyv)
- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja.

- Óvónők Kincsestára – Módszertani kézikönyv RAABE
- Ötlettár a környezeti neveléshez (Tiszta Forrás Egyesület Kazincbarcika 1997.)
- Pereszlényi Éva – Porkolábné Balogh Katalin: Játék-mozgás, kommunikáció (Alcusz Bt. 1996.)
- Perlai Rezsőné: A matematikai nevelés módszertana - matematikai játékok (Nemzeti Tankönyvkiadó 1997.)
- Perlai Rezsőné: Matematikai nevelés gondolkodásfejlesztés az óvodában (Magyar Pedagógiai társaság kisgyermek-nevelési Szakosztály 1990.)
- Perlai Rezsőné: Játék és tanulás
- Pektor Gabriella: Mozgásfejlesztő játékok gyűjteménye - Nagy Labdaskönyv (2015.)
- Pappné Gazdag Zsuzsanna : A Tornapad
A Labda
A szék
A babzsák (LIBRI Kiadó Budapest 2016.)
- Porkolábné Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában (Alex - Típo Budapest 1992.)
- Porkolábné Balogh Katalin: Szempontok az óvodáskorú gyermekek fejlettségének megállapításához (Szolnok JNSZM Intézet 1983.)
- Pöcze Gábor - Terencsényi László: Pedagógiai program de hogyan? (NAT-TAN OKI 1996.)
- Programterv az óvodai testneveléshez Brunszvik Teréz Óvóképző Főiskola Programfüzetek III. (Szarvas 1995.)
- Puki Istvánné: Konfliktus kezelés az óvodában (RAABE 2009.)
- Rudolf Arnheim: Vizuális élmény. Az alkotó látás pszichológiája (Gondolat 1979.)
- Stöckert Károlyné: Játépszichológia (Eötvös József könyvkiadó Budapest 1995.)
- Szarkáné Horváth Valéria: Az óvodai ének-zene foglalkozások módszertana Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest 1995.)
- Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata (1999.)
- Dr. Takács Bernadett: Gyermekjáték terápia
- Dr. Tóthszőlősné - Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában (Budapest For.Co Kft. és a Váci OFSZET Kft. 2014.)
- Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában (Zeneműkiadó Budapest 1982.)

- Turmezeyné Heller Erika – Balogh László: Zenei tehetséggondozás és képességfejlesztés
- Vásárhelyi Tamás és Viktor András szerkesztő: Nemzeti környezeti nevelés és stratégia
- Villányi Györgyné szerkesztő: Óvodavezetők kézikönyve I-V. (OKKER Oktatási Iroda)
- Villányi Györgyné: Tanulmányok a kisgyermek nevelésről
- Zilahy Józsefné, Stöckert Károlyné, Dr. Ráczné dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével. (Eötvös Kiadó Budapest 1997.)

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Kazincbarcikai Összevont Óvodák

1. Tartalom

1.	AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS	91
1.1.	AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA	91
1.2.	AZ EGÉSZSÉG MEGHATÁROZÁSA	91
1.3.	EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS KISGYERMEKKORBAN	93
2.	EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	93
2.1.	AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS	94
2.2.	A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS	97
2.3.	A TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉG FEJLESZTÉSE, A VISELKEDÉSI FÜGGŐSÉGEK, A SZENVEDÉLYBETEGSÉGEKHEZ VEZETŐ SZEREK FOGYASZTÁSÁNAK MEGELŐZÉSE	99
2.4.	A BÁNTALMAZÁS ÉS ERŐSZAK MEGELŐZÉSE	100
2.5.	BALESET-MEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS	103
2.6.	SZEMÉLYI HIGIÉNÉ	104
2.6.1.	Öltözködés	105
2.6.2.	Pihenés	106
2.7.	KÖRNYEZETI HIGIÉNÉ	108
3.	KAPCSOLATTARTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ELEMZÉSE	109
3.1.	KAPCSOLAT A SZÜLŐKKEL	109
3.1.1.	A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása	109
3.1.2.	Szülői értekezletek, egészségügyi előadások	109
3.2.	EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZAKSZOLGÁLATTAL (ORVOSSAL, VÉDŐNŐVEL)	109
4.	ELLENŐRZÉS, ERTEKELES RENDSZERE	110
5.	Feladatok és tevékenységek az egészségfejlesztésért	111

1. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

1.1. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint:

(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

1.2. AZ EGÉSZSÉG MEGHATÁROZÁSA

"Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és nyomorékság hiánya." (Egészségügyi Világszervezet)

Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése az egyed, illetve a közösség egész életén át tartó, az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társkapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik, ha kell, korrigálják.

Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarati és társkapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá

attitűddé

alakítja

az

egészségvédő

magatartást.

1.3. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS KISGYERMEKKORBAN

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését. Lehetőséget ad arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza. Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, ezért az óvodai egészségnevelésnek fontos szerepe van a személyiségfejlesztésben. Az óvodai nevelés segítse elő az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaiban is jelentős szerepe van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelten fontos feladat. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. Az egészségnek a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van.

A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarat, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét. Az egészség hármass (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője összefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan fel kell készülnie.

2. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen

- a) az egészséges táplálkozásra nevelés,
- b) az egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testnevelés és az azt kiegészítő egyéb testmozgás, iskolai sporttevékenység,
- c) a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerek és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése,
- d) az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése, területére terjednek ki.

2.1. AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.

A helyes étkezési szokásokat kisgyermekkorban kell kialakítani, pontosan úgy, mint az egészséges életmód egyéb összetevőit (a mozgásigény kifejlesztése, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítása). A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé.

A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Intézményünkben odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésére, ennek érdekében szoros kapcsolatot alakítottunk ki az étkeztetést végző Príma Kft.-vel. Nagyon odafigyelünk a napi zöldség és gyümölcs fogyasztásra.

Az intézményünkben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Igyekszünk a szülők figyelmét felhívni arra, hogy csökkentsék gyermekük étkezési szokásrendjében a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset, édességet. Intézményünkben tálaló-melegítő konyha működik. A főzőkonyhával a változatos étrend érdekében folyamatosan konzultálunk. A konyha, szakorvosi igazolás alapján ellátja a táplálékallergiás gyermekek étkeztetését is, számukra az étel külön edényben érkezik. A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A gyermekeknek a folyadékot folyamatosan biztosítjuk a csoportszobában és az udvaron egyaránt, ahol előnyben részesítjük a vizet.

Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is részt vesznek, életkori és egyéni fejlettségüknek megfelelő szinten.

Étkezések alkalmával gyakorolják az önkiszolgálási feladatokat.

Feladataink:

- Kulturált étkezési körülmények biztosítása.
- Óvodai napirend keretében az óvodapedagógusok a dajkákkal együttműködve ismertessék meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.
- Jó hangulat teremtése az ételek elfogyasztásához.
- Intenzív rágásra ösztönzés.
- Folyadék folyamatos biztosítása.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatának megismertetése a gyermekekkel.
- Fokozott figyelem a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.
- A szülőkkel, támogatókkal közösen gyümölcs- és zöldségnapok szervezése.
- Tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmak teremtése, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).
- Egészség nap, egészség hét szervezése.
- Minden érzékszerv megmozgatása a tapasztalatszerzés során, ismerkedés gyümölcsökkel, zöldségfélékkel (piac, zöldséges, vitamin bolt, kertek látogatása, kóstolók szervezése).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasszanak.
- Önállóan töltenek vizet a kancsóból, szednek ételt a tálból.
- Ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek.
- Önállóan használják az evőeszközöket (kanál, villa, kés).
- Szívesen kóstolnak meg új ízeket.

- Ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét.

2.2. A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermekek mozgásigényének kielégítése folyamatosan fontos feladat.

A változatos mozgáslehetőségek biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A kisgyermek mozgásszükségletének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében. A mindennapos mozgás mellett testnevelési foglalkozást is tartunk hetente, amelyen elemi mozgásokat tanulnak és gyakorolnak a gyermekek, természetesen itt is előtérbe helyezve a játék kiemelt szerepét.

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás is kiegészíti a levegőzést. A vízzel való ismerkedésre, a vízhez szoktatásra is lehetősége van óvoda gyermekeinknek a városi uszodában.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy és finommozgások fejlesztésére. Tagóvodáinkban Mozgáskotta készlet áll az óvodapedagógusok rendelkezésére, illetve 3 tagóvodában mászófallal rendelkezünk. A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyagtartást, ezért szervezett foglalkozások keretében prevenciós, fejlesztő gyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk. A Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei heti rendszerességgel tartanak gyógytestnevelést a tagóvodákban.

Feladataink:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez.
- Minél több alkalom biztosítsa a szabad mozgásra.
- Irányított mozgásos játékok szervezése korosztálynak megfelelően heti rendszerességgel, különböző időkerettel.
- Edzési lehetőség biztosítása a környezet, levegő, nap kihasználásával, időjárástól függően.
- Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, gyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- Szülők bevonása a programokba.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- Képesek legyenek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben.
- Örömként éljék meg a közös (játékos, sportos) mozgást.
- Kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük legyen összerendezett.
- Ismerjék és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket.
- Tartózkodjanak szívesen a szabad levegőn és váljon természetes igényükké a szabadban való mozgás.

2.3. A TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉG FEJLESZTÉSE, A VISELKEDÉSI FÜGGŐSÉGEK, A SZENVEDÉLYBETEGSÉGEKHEZ VEZETŐ SZEREK FOGYASZTÁSÁNAK MEGELŐZÉSE

A dohányzás megelőzésének feladatai:

- egyéni ismeretek feltérképezése a dohányzással kapcsolatosan,
- életkori sajátosságoknak megfelelő szintű információk átadása a témában.

Felmérések igazolják, hogy az óvodás gyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az intézmény egyéb dolgozóinak. Az intézmény dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az nagy felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az intézmény egész területén tilos a dohányzás. A gyermekeket körülvevő felnőtteket ösztönözzük arra, hogy pozitív példát mutassanak az óvodás gyermekeknek.

Ajánlott tevékenységek:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (aktuális eseménnyel, élménnyel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt (beszélgetés, képek, filmek).

Fontos az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és véleménynyilvánítás.

2.4. A BÁNTALMAZÁS ÉS ERŐSZAK MEGELŐZÉSE

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyegeti bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiéniás feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Feladataink:

- Az intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. A hangsúlyt a megelőzésre helyezzük.

2.5. BALESET-MEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ -ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a balesetmegelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Elsősegély doboz kötelező minden óvodában, ennek helyével az intézmény minden dolgozó tisztában van.

Fontos, hogy a gyermekek figyelmét felhívjuk arra, hogy odafigyeléssel és óvatossággal sok baleset elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszerek: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások:

A gyermekekkel az óvodai nevelési év elején, valamint szükség szerint, a tevékenység, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a tevékenységekkel együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük.

2.6. SZEMÉLYI HIGIÉNÉ

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja.

A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus, a dajka részéről bensőséges ellátást igényel.

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására.

Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Feladataink:

- A tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása.
- A legfőbb személyi higiéniai nevelési feladatunk: a kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben), valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben.
- A test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén tanítjuk a gyermekeket, a családban elsajátított szokásokra alapozva.
- A saját személyi felszerelés (törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.
- A folyamatos napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk.
- Fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t.
- Észreveszik, ha piszkosak (kezük, bőrük) és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érzik.
- Csak a saját felszerelésüket használják.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, azokat a helyére teszik.
- Zsebkendőjüket önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél egyaránt.
- Segítsenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben.

2.6.1. Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A gyermekek ruhája legyen kényelmes, praktikus és réteges, hogy mozgásukban ne legyenek akadályoztatva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghatnak, jól érzik magukat. A gyermekeknek saját öltözőszekrényük, ovis zsákjuk, tornazsákjuk van. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő. Az legyen kényelmes és megfelelő méretű. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része. Papucs használata az óvodában tilos!

Feladataink:

- Az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása.
- Technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzárázás, kifordítás, eleje-háta, bal-jobb megkülönböztetése.

- A napirend keretei között elegendő idő biztosítása a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére.
- A megvalósításban az egyéni fejlettségnek megfelelő segítségnyújtás.
- Az önállóság fokozatos kialakítása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Teljesen önállóan öltöznek.
- Képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet.
- Önállóak az adott hőmérsékleti viszonyoknak megfelelő ruházat kiválasztásában.
- Képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak megfelelően.
- Ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik.
- Tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni.
- Segítenek a kisebbeknek az öltözködésben.

2.6.2. Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és a kényelmes ruházat. A szülők gondoskodnak az ágynemű mosásáról.

Feladataink:

- Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).
- A helyes életritmus alakítása a családdal közösen, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.
- A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés elalvás előtt.
- Egyéni szokások figyelembevétele (alvós játék, pléd stb.).

- Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.
- A kevesebb pihenést igénylő gyermekeknél (tehetséggondozás, felzárkóztatás).

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Tevékenységüket önállóan is képesek az óvodai napirend szerint végezni.
- Ismerik és betartják a szabályokat.
- Nyugodtan, csendben pihennek minimum 1 órát.

2.7. KÖRNYEZETI HIGIÉNÉ

A mai globalizált világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékoskosságot is beemeli az óvodai nevelés kompetenciájába (fenntarthatóság).

Feladataink:

- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni.
- Az óvoda és az óvoda udvar tisztaságának megóvása, gondozása.
- Az óvoda épületének és környezetének szépítése, kiskertek magaságysok gondozása.
- A foglalkoztató termek szellőztetése.
- Takarékoskodás az energiákkal.

Dajkák:

- A helyiségek, mellékhelyiségek takarítása.
- Az eszközök higiénája, rendben tartása.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját.
- Megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztántartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök).
- Takarékoskodnak a vízzel.
- A gyermekek részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása).

3. KAPCSOLATTARTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ELEMZÉSE

3.1. KAPCSOLAT A SZÜLŐKKEL

3.1.1. A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk jelentős tényező az egészségpedagógiai óvodai program megvalósításában. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk (családlátogatás, napi beszélgetések, szülői értekezlet, fogadóóra stb.), hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat.

3.1.2. Szülői értekezletek, egészségügyi előadások

A szülői értekezletek anyagában a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása is szerepel minden csoportban. Az óvodapedagógusok év elején megismertetik a szülőket a nevelési tervvel, következő szülői értekezleten az elért eredményekkel.

Tagóvodáinkban egészség napot, egészség hetet szervezünk, ahol a szülők különböző egészséges életmóddal kapcsolatos előadáson, műhelyfoglalkozáson vehetnek részt.

3.2. EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZAKSZOLGÁLATTAL (ORVOSSAL, VÉDŐNŐVEL)

Az együttműködés beépül az óvodai nevelés mindennapi programjába, a védőnővel rendszeres, bizalmon alapuló kapcsolatot ápolunk. Rendszeresen látogatják a tagóvodákat.

Az óvodában minden évben megszervezzük a gyermekek fogászati szűrővizsgálatát.

4. ELLENŐRZÉS, ERTEKELES RENDSZERE

Az intézményben folyó teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, ez beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenciós programokba.

Egészségfejlesztési programunk megvalósulásának értékelésénél ennek a keretrendszernek a kritériumait tartjuk mérvadónak.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása az óvodába lépéstől az óvoda elhagyásáig tart.

Óvodánkban a gyermek fejlődését az Egyéni fejlődés mutatói dokumentumban vezetik óvodapedagógusaink. A gyermekek mérése évi két alkalommal történik, melynek eredményét a szülőkkel megbeszélik az óvodapedagógusok.

Az egészség védelme az egyén (saját) és a társadalom (közös) érdeke, abban a családnak, az egészségügyi szakszolgálatnak és a köznevelési rendszernek is feladata van.

5. FELADATOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSÉRT

FELADAT	TEVÉKENYSÉG	FELELŐSÖK	HATÁRIDŐ
Hulladékgyűjtés	Minden tagóvodában a helyi szokások szerint	óvodapedagógusok tagintézmény igazgatók	egész évben
Kirándulások	Szervezett kirándulások, a tagóvodai szokások szerint.	óvodapedagógusok tagintézmény igazgatók	alkalmanként, a kijelölt időpontban
Balesetek megelőzése	Balesetvédelmi oktatások minden csoportban. Kapcsolat a rendőrséggel, közös programok, rendezvények.	óvodapedagógusok	megbeszélés szerint
Az óvodán kívüli ismeretterjesztés lehetőségeinek kihasználása	Városi és egyéb szervezetek, intézmények által szervezett rendezvények, kiállítások látogatása.	óvodapedagógusok tagintézmény igazgatók	A megszervezett és egyeztetett időpontokban.
Egészséges étkezés	Hetente vitaminnapok szervezése a szülők segítségével, ahol a gyermekek friss gyümölcsöket és zöldségeket fogyaszthatnak. Évente egyszer egészség hét, egészség nap szervezése, ahol az egészséges táplálkozásra, és a rendszeres mozgás fontosságára hívjuk fel a gyermekek és a szülők figyelmét.	óvodapedagógusok tagintézmény igazgatók	A tagóvodák által kijelölt időpontokban.
Természeti környezet témájának feldolgozása	Megfigyelések az évszakok változásával kapcsolatban. Az időjárás jellegzetességei. Hazánk növény és állatvilága. Gyümölcsök, zöldségek. Természetvédelmi és jeles napok megünneplése. Testünkkel, testrészek, érzékszervek funkcióinak megismertetése, játékok.	óvodapedagógusok tagintézmény igazgatók	A heti rendben meghatározott napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan.
Társadalmi környezet témájának feldolgozása	Lakóhelyünk. Nemzeti ünnepeink, hagyományaink megismerése, megünneplése. Orvos gyógyító munkája. Könyvtárlátogatás. Épített környezetünk: szobrok, épületek. Városi közlekedés szabályainak megismerése, közlekedési eszközök.	óvodapedagógusok tagintézmény igazgatók	A heti rendben meghatározott napokon és alkalmi megfigyelések keretében folyamatosan.
Egyéb tevékenységek a program részeként	Csoportokszobák kialakítása: gyermek-és természetbarát jegyek - bútorok, tároló kosarak, játékok,	óvodapedagógusok tagintézmény igazgatók	A tevékenységi tervekben meghatározott

	világítás. Virágok, növények, növényápolás, állatgondozás. Természetsarok kialakítása. Légtisztító és illóolajok használata.		napokon, időszakokban.
Sószobák használata (Mesevár, Nefelejcs, Százszorszép)	A rendszeres használattal felső légúti megbetegedések megelőzése (prevenció).	óvodapedagógusok tagintézmény igazgatók	A tagóvodákban szokásos rendszerben.
Családos sportvetélkedő	Vidám, mozgásos sport rendezvény a családokkal közösen.	Testnevelés munkaközösség	március
Fitt Ovi	Az óvodás korú gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése.	Barcika Art tagintézmény igazgatók	folyamatos
Vízhez szoktatás	Az óvodás korú gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése.	Barcika Art tagintézmény igazgatók	folyamatos